UNIVERSITY OF ILLINOIS LIBRARY
NOV 30 1921

Published and distributed under Permit (No. 739) autorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Boston, Massachusetts. By order of the President.
A. S. Burleson,
POSTMASTER GENERAL.

Tel. So. Boston 2408.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

The Lithuanian Weekly "SANDARA"
Published by the Lithuanian National League of America
K. J. PAULAUSKAS
Sec'y and Business Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $2.50
To Foreign Countries $3.00
"SANDARA"
327 E Street, Boston 27, Mass.

KAINA 5 CENTAI.

No. 47 So. Boston, Mass., Lapkričio (Nov.) 24 d., 1921 m. Metai VIII

Želigowskio Jau Nėra Vilniuje

BET PADĖTIS VILNIAUS NEPASIKEIČIA.

Lenkai Paskelbė Rinkimus į Vilniaus Rajono Seimą

ŽYDAI NEDALYVAUS RINKIMUOSE.

Lietuva Priimsianti Dolerį

MIESTAS BE BAŽNYČIOS.

ŽELIGOWSKIS ATSISTATYDINĘS?

VAŠINGTONAS, XI, 15 d. (L. I. B.). ELTA pranešė, kad neoficialinėmis žiniomis generolas Želigowskis ir Vilniaus srities Valdomosios Komisijos Pirmininkas Mokšeckis atsistatydino ir išvažiavo Varšavon, Civilės Valdžios priešakyje atsistojęs Aleksandras Meistavičius, turintis dvarus Kaunijoje apie Panevėžį, karinės gi valdžios priešakin buk paskirtas generolas Konazevskis.

ŽELIGOWSKIO APLEIDIMAS VILNIAUS NIEKO NEREIŠKIA.

VAŠINGTONAS, KI, 15 d. (L. I. B.). Eltos pranešimu, iš lenkų šaltinių žinios, buk Želigowskis jau apleido ar apleis Vilnių nieko nereiškia, nes lenkų kariuomenė Vilniuje didinama ir sistema pasilieka ta pati tik lenkai mano be Želigowskio vardo geriau pasiekti tikslą.

BALTIJOS VALSTYBIŲ IR SOVIETŲ RUSIJOS EKONOMINĖS KONFERENCIJOS NUTARIMAI.

VAŠINGTONAS, XI, 15 d. (L. I. B.). Eltos pranešimu, nesenai pasibaigusioje Rygoje Lietuvos, Latvijos, Estonijos, Suomijos ir Sovietų Rusijos Ekonominėje Konferencijoje susitarta prekybos, finansų bei jurių klausimais. Rygoje įsteigta konferavusių valstybių laikinas ekonomijos biuras. Be kito ko konferencija nutarė pagreitinti turtų reevakuaciją iš Rusijos ir greičiau įvykinti sutartyse numatytas koncesijas.

LIETUVOS BIUDŽETAS.

VAŠINGTONAS, XI, 15 d. (L. I. B.). Lietuvos Ministerių Kabinetas įteikė Steigiamajam Seimui svarstyti šiems metams biudžetą. Sulig biudžeto, pajamų bus šeši šimtai septyniasdešimts tris milijonai auksinų, gi išlaidų numatoma yra aštuoni šimtai aštuoniasdešimts šeši milijonai auksinų. Deficitas du šimtai trylika milijonų auksinų bus padengtas vidaus paskola.

Daugiau kaip pusė visų išlaidų sumos tenka Krašto Apsaugos Ministerijai.

STEIGIAMASIS SEIMAS PRIĖMĖ REZOLIUCIJĄ DEL KLAIPĖDOS KRAŠTO.

VAŠINGTONAS, XI, 15 d. (L. I. B.). Eltos pranešimu, lapkričio 11 d. Lietuvos Steigiamasis Seimas vienbalsiai priėmė del Klaipėdos krašto rezoliuciją, kuri sutrumpinta skamba taip:

1. Kadangi Klaipėdos šrašto ekonominiai ir tautiniai interesai bei siekimai labai Lietuvai bendri, ir neišvengiamai Klaipėda turės su Lietuva sudaryti vieną valstybę.

2. Kadangi tas kraštas vystėsi kitomis ekonominėmis ir kulturinėmis jurisdikcijos sąlygomis, ir Seimas tuos skirtumus įvertina; ir

3. Kadangi sudarant vieną valstybę, krašto ypatingi reikalai bus pilnumoje apsaugoti, suteikiant jam autonomines teises.

Tad Steigiamasis Seimas paveda Lietuvos vyriausybei daryti visus žingsnius įvykinimui Klaipėdos krašto prisidėjimo prie Lietuvos Respublikos.

KAUNE VILNIEČIAI ĮKURĖ KOMITETĄ REMTI VILNIAUS LIETUVIUS.

VAŠINGTONAS, XI, 15 d. (L. I. B.). Eltos pranešimu, lapkričio 10 d. Kaune įvyko vilniečių susirinkimas. Susirinkimas įkurė komitetą moraliai ir medžiaginiai Vilniaus krašto lietuvius remti. P-nas Žemaitis paskirtas komiteto pirmininku.

LENKAI PERSEKIOJA LIETUVIUS NEITRALĖJE ZONOJE.

VAŠINGTONAS, XI, 17 d. (L. I. B.). Eltos pranešimu, lenkai įsibriovė Punsko rajone tris kilometrus neitralėn zonon ir persekioja lietuvius. Persekiojami Lietuvos gyventojai neitralėje zonoje prašo Tautų Sąjungos pagelbos ir vietoje ištirti lenkų padarytas skriaudas.

LIETUVOS ATSTOVAS SUOMIJAI.

VAŠINGTONAS, XI, 18 d. (L. I. B.). Suomijoje įkurta Lietuvos Atstovybė ir paskirtas Lietuvos atstovas p. Ignas Jurkunas - Šeinius. Jurkunas - Šeinius gyveno Skandinavijoje nuo 1915 metų, dirbo prie Švedų — Lietuvių Komiteto Stokgolme, vėliau buvo paskirtas L. T. A. (Lietuvos Telegrafų Agenturos) Kopenggoje direktorium. Pastaruoju laiku laikinai ėjo pareigas Lietuvos Atstovo Švedams ir Norvegams.

NARUŠEVIČIUS IŠVAŽIAVO LONDONAN.

VAŠINGTONAS, XI, 18 d. (L. I. B.). Eltos pranešimu, lapkričio 13 d. p. Tamas Naruševičius, Lietuvos atstovas Anglijai, išvažiavo Londonan.

ŽELIGOWSKIO IŠVAŽIAVIMAS NEPAKEITĖ VILNIAUS SITUACIJĄ.

VAŠINGTONAS, XI, 18 d. (L. I. B.). Eltos pranešimu, Želigowskio išvažiavimas Varšavon suvis nepakeitė situacijos Vilniuje. Tas Želigowskio išvažiavimas, tai yra begalinis Tautų Sąjungos Santarvės ir viso pasaulio apgavimas.

NAUJAI IŠRINKTOJI A.L.T.S. VALDYBA.

K. V. RAČKAUSKAS
A. L. T. S. Prezidentas.

A. J. GOTAUTAS
A. L. T. S. Vice-Prezidentas.

K. J. PAULAUSKAS
A. L. T. S. Sekretorius-Adm.

JUZĖ RAUKTYTĖ
A. L. T. S. Iždo Globėja.

LENKAI GRĄSINA TERORU VILNIEČIUS NEPRIELANKIUS VILNIAUS SEIMO RINKIMAMS.

VAŠINGTONAS, XI, 18 d. (L. I. B.). Eltos pranešimu, gruodžio 2 d. turėtų įvykti Vilniaus krašte rinkimai Vilniaus Seiman. Iš tos priežasties lenkai grąsina prieš kiekvieną priešingą ir neprielankų rinkimams asmenį griebtis griežčiausių priemonių ir teroro tikslu bauginti gyventojus.

VILNIAUS ŽYDAI NEDALYVAUS ŽELIGOWSKIO SEIMO RINKIMUOSE.

VAŠINGTONAS, XI, 18 d. (L. I. B.). Eltos pranešimu, Vilniaus žydų bendruomenės Pirmininkas, D-ras Vygodskis, pareiškė, kad didžioji dauguma žydų organizacijų nedalyvaus busimuose želigowskio Seimo rinkimuose Vilniuje, kuriuose Želigowskis mano įvykinti š. m. gruodžio mėn. 2 d.

LIETUVOS ŽYDŲ TARYBA STOVI UŽ "VILNIŲ LIETUVAI."

VAŠINGTONAS, XI, 18 d. (L. I. B.). Eltos pranešimu, lapkričio 13 d., Žydų Tautos Tarybos šeštos sesijos posėdyje Kaune, Tarybos pirmininkas, Dr. Rosenbaumas, pareiškė, kad Lietuva nepasiliks dabartinėse sienose ir kad Vilnius bus Lietuvos greičiau, negu manoma, tam yra faktų. Tuomet žydai su šauks tautos susirinkimą iš visos Lietuvos.

MIESTAS BE BAŽNYČIOS IR KALĖJIMO.

Anglų spaudoje plačiai praskambėjo miesto Walcott, Iowa, majoro Strohbeen'o pasigyrimas, kad jo miestelis, turintis 384 gyventojus, yra turtingiausias nuo gyventojų galvos miestas Iowa valstijoje. Ten yra du bankai su $1,500,000 depozitų, turi geriausią mokyklą visoje valstijoje. Gyventojai pasistatė puikią auditoriją, kurioje šiokiomis dienomis esti visoki pasilinksminimai, o nedėldieniais šokiai.

Bet labiausiai majoras Strohbeen giriasi tuo, kad jo mieste jau 50 metų kaip nėra nė bažnyčios, nė kalėjimo. Apie 65 metai atgal čia buvo pastatyta bažnyčia, bet kad jos niekas nelankė, tad ją nugriovė. Kalėjimas dar ir dabar stovi, bet jo durys be spynų ir su nurudijusiais zovieskais.

Majoras Strohbeen taip sako: "Mes esame laisvamaniai ir tikime į laisvą Amerikos pilietystę septynias dienas sąvaitėje. Mums nereikia kunigų diktaturos. Mums geriau be jų."

Alei kunigas gali atvykti į Walcott, bet jie ten ilgai nepabuna, nes žmonės pas juos nesilanko, ir, kas aršiausia, neduoda pinigų.

"Mes sugyvename gerai" — sako toliau majoras: — "daug geriaus nė kaip su bažnyčiomis. Mes nenorime, kad mus kas kliudytų. Visose Suv. Valstijose nėra miesto, kurs butų ramesnis ar tvarkesnis už Walcott. Kam mums norėti bažnyčių? Jos įveda ginčus ir kivirčius; mes mėgstame taiką ir ramumą."

Anot majoro pasakojimo, nedėliomis gyventojai, vietoje eiti į bažnyčią, eina į teatrus ir šokius, vasarą gi važiuoja pasivažinėti automobiliais ir pasižiurėti base-ball. Pasitaikius vestuvėms, pasikviečia notarą iš Davenport, kurs suriša jaunuosius neatmezgamu mazgu. Retkarčiais, kurie parsikviečia kokį nors kunigą. Krikšto niekas mieste nematė. Kam nors miręs, parsikviečia p. Johannes Kroeger, kurs pas velionio grabą pasako prakalbą angliškai, ar vokiškai — kaip kas nori. Tas Kroeger nėra jokis kunigas.

Stebėtinas miestas!

LIETUVA ŽADA PRIIMTI DOLERĮ.

KAUNAS, lapkr. 19 d. Lietuvos valdžia ir finansieriai rimtai mąsto priimti dolerį už pamatą Lietuvos pinigams. Lietuva, kaip žinome, iki šiol naudojosi vokiečių markėmis. Tas buvo gerai, kol markės kursas stovėjo augštai, bet markei kritus, Lietuva turi nukentėti. Kad markė vis krinta, Lietuvos expertai stengiasi įvesti kitus pinigus. Jų akį patraukė Amerikos doleris, ir dabar eina pasitarimai su Amerikos sindikatu, kad įvedus Lietuvoje dolerį.

PASKOLOS VAJUS ĮSISIUBAVO.

Jau rodos permatoma, kurios stotįs bus pirmutinės, dešimts savo kvotą užbaigusios. Vilniaus nuotikiai sujudino kolionijas prie paskolos darbo.

Laisvės Paskolos vajaus pradžioje buvo pareikšta, jog pirmutinės dešimts kolionijų savo kvotą užbaigusios, gaus iš Lietuvos Atstovybės ypatingus pažymėjimo ir pagarbos laiškus, kurių vertę beabejo kiekviena kolionija apibrangino. Jau rodos permatoma, kurios kolionijos tą garbę įgys. Štai iki lapkričio pirmos dienos aštuonios kolionijos savo kvotas jau užbaigė ir, reiškia jau jos laimėjo pažymėjimo lakštus. Dar dviem kolionijoms vietos paliktos. Kurios-gi kolionijos bus likusios dvi savo kvotas užbaigusios? Sekančiame pranešime jau rodos galėsime tą paskelbti. Sulig užsirašymo, jau daug kolionijų savo kvotą yra užrašiusios, bet, mat tik tos yra skaitomos kvotą užbaigusios, kurios prisiuntė Misijos raštinėn visus pinigus užrašytos sumos. Šiame pranešime paduodame tik tas kolionijas, kurios savo kvotas pabaigė pinigus Misijon prisiųsdamos iki lapkričio pirmos dienos; jos yra sekančios:

(Tąsa ant 5 pusl.).

Sveikiname A.L.T.S. 8tą Seimą

ir į jį suvažiavusius kuopų Atstovus, linkėdami gerų pasekmių

Redakcija ir Administracija.

SEIMUI PRASIDEDANT.

Sveikiname jus, broliai seimininkai! Priimdami jus atvykusius į musų miestą Boston'ą su didžiausiu širdies atvirumu, spaudžiame jums dešinę! Gerai žinome, kad atvykote ne vakacijų praleisti, bet prie sunkaus trijų dienų darbo, kuris reikalauja nuo jusų didžiausių pastangų, visos jusų išminties ir rimtumo. Prieš jus stovi begalo daug svarbių klausimų — ar jus jiems busite lygus?

Esame antra iš didžiausių partijų skaičium, (o intelektuoliškomis jiegomis gal ir pirma) Lietuvoje ir Amerikoje ir jos tolesnis augimas prigulės nuo musų rimtų darbų.

Lietuva, musų Tėvynė, atgimdama atnešė mums didelių atsakomybių ir sunkių priedermių ir mes patys turėsime jas atlikti.

Daug jau musų vienminčių, su kuriais dar netolimoje praeityje dirbome, darbuojasi musų Tėvynėje. Buvęs Sandaros prezidentas, gerb. Dr. J. Šliupas, buvęs vice-prez. Martus, buvęs "Sandaros" redaktorius gerb. K. Norkus, K. Šliupas ir daug kitų musų partijos veikėjų, šiandien Lietuvoje kovoja, kaip su išlaukinias, taip ir su viduriniais musų Tėvynės priešais, mes trumie jiems eiti į pagelbą. Taigi prie darbo, broliai, — prie pozytyvio, rimto darbo.

Žodis 7-tai Kuopai.

Gerbiamieji 7 kuopos nariai! Neužmirškite savo priedermės!

Mandagumas ir draugiškumas, tai yra tokie daiktai, kad ko daugiau jų duosi kitiems, to daugiau pats jų turėsi. Ir tas nieko nelėšuoja. Taigi, atvykus svečiams - delegatams, tegul bostoniečiai parodo savo tradicinę ypatybę: kad jie kaip buvo, taip ir yra mandagus, svetingi, atviri, draugiški. Gerbiami Seimo atstovai, palikę savo namelius, kasdieninį darbą, pergalėję įvairias kliutis, nežiurėdami iškaščių, pašvęsdami laiką ir nesigailėdami energijos atvyksta, labai svarbiu reikalu į svetimą miestą, pasielgkime taip, kad jie jaustųsi viešnagėje. Kai-kuriems So. Boston'o sandariečiams nelabai senai teko buti Worcesteryje. Jie parvažiavę negalėjo atsidžiaugti worcesteriečiais ir jų svetingumu. Kaip buvo malonu klausyti jų pasakojimų! Mes, bostoniečiai, nepasiduokime. Todel, lai gyvuoja solidariškumas! Valio, musų brangi Tėvynė Lietuva! Valio, tautininkų partija Sandara! Valio, A. L. Tautinės Sandaros Seimas!

S. NORKUNAS,
V. JANKAUSKAS,
K. ŽIBIKAS.

A.L.T.S. REIKALAI

BALSAVIMO PASEKMĖS Į A. L. T. SANDAROS CENTRO VALDYBĄ 1922 M.

Į Prezidentus.

V. K. RAČKAUSKAS,

Kp.	Bal.	Kp.	Bal.
7	25	9	17
12	11	16	1
22	9	24	18
25	16	30	7
32	7	33	9
34	1	35	6
36	27	40	4
57	2	65	2
66	2	67	9
64	1	71	1

Viso 175

A. MIKALAUSKAS,

1	10	5	30
7	6	9	6
10	1	15	21
16	15	22	5
27	1	32	4
34	1	36	4
38	9	40	2
55	8	59	10
65	1	67	4
64	4	71	3

Viso 145

F. ŽYVATAS,

5	5	7	11
10	6	26	3
25	2	27	5
34	7	36	3
38	1	40	6
51	1	55	10
57	4	65	8
66	5	67	4
64	3	71	1

Viso 85

Į Vice-Pirm.:

A. J. GOTAUTAS,

1	10	7	4
9	3	12	11
16	12	22	1
24	7	25	17
27	4	32	3
33	1	34	4
35	6	36	29
38	6	40	7
55	17	59	7
66	2	67	4
		64	3

Viso 158

J. BANIULIS,

5	35	7	8
9	2	10	1
15	21	16	5
22	13	24	10
25	1	32	9
33	5	34	4
36	3	38	2
57	6	65	6
66	5	67	4
64	4	71	1

Viso 145

S. MOCKUS,

7	31	9	18
10	6	16	2
24	1	27	2
30	7	33	2
34	1	36	2
38	2	40	5
51	1	55	1
59	3	65	5
67	9	71	4

Viso 102

Į Sekr.-Ddm.:

K. J. PAULAUSKAS,

1	10	5	35
7	37	9	13
10	7	12	11
15	21	16	19
22	11	24	18
25	18	27	6
30	7	32	15
33	4	34	3
35	6	36	34
38	2	40	10
51	1	55	18
57	4	59	8
65	11	66	7
67	15	71	3
		64	7

Viso 361

K. JURGELIUNAS,

9	7	25	1
33	4	34	5
38	6	40	1
59	1	67	2

Viso 27

A. MATULIS,

7	4	9	3
22	3	34	1
38	2	40	1
57	1	59	1
		71	1

Viso 17

Į Iždininkus:

K. PRATAPAS,

1	10	5	35
7	18	9	5
10	6	16	16
22	3	24	16
27	6	30	6
33	6	34	6
35	6	36	30
38	2	40	7
51	1	55	18
65	11	66	7
64	7	67	5

Viso 227

A. IVAŠKEVIČIUS,

7	26	9	16
12	11	16	2
22	11	24	2
25	18	32	8
33	2	34	2
36	3	38	8
40	4	57	3
39	1	67	12
		71	1

Viso 130

K. MAKAREVIČIUS,

9	2	10	1
15	21	16	1
25	1	30	1
32	3	34	1
36	1	40	1
57	2	59	9
		71	1

Viso 45

Į Iždo Globėjus:

JUZĖ RAUKTYTĖ,

5	35	7	35
9	20	10	7
12	11	16	19
22	13	24	9
27	3	30	7
32	6	33	5
34	6	35	6
36	34	38	4
40	4	55	17
57	3	59	1
65	11	66	7
67	14	71	1
		64	5

Viso 283

I. SAVILIONIUTĖ,

5	36	7	19
9	23	10	7
12	11	15	21
16	3	22	8
24	5	27	3
32	5	33	7
34	1	35	10
38	10	55	11
59	9	65	11
66	7	67	10
64	2	71	4

Viso 222

K. SIDABRAS,

1	10	7	34
9	21	12	11
16	14	22	13
24	17	25	19
30	7	33	6
34	7	35	3
36	20	38	4
40	10	51	1
59	8	66	7
67	4	71	1
		64	4

Viso 221

F. ŽIURIS,

7	6	15	21
16	11	22	4
24	9	30	6
32	2	33	2
34	4	35	3
36	34	38	2
40	6	51	1
55	8	57	2
59	2	67	7
		64	7

Viso 137

S. JOKUBAUSKAS,

1	10	7	32
9	5	10	7
16	7	22	4
24	14	25	19
30	1	32	3
33	2	40	4
51	1	55	1
57	1	59	3
64	1	67	7

Viso 122

A. P. OLSEIKA,

5	35	15	21
16	3	32	7
33	1	35	6
36	4	55	17
59	7	65	11
64	1	67	5

Viso 118

Suskaitę balsus, atradome šias ypatas išrinktomis į A. L. Tautinės Sandaros urėdus:

Pirm.—**V. K. Račkauskas,**
Vice-pirm.—A. J. Gotautas,
Sekr.-Adm.—**K.J. Paulauskas,**
Kas.—**Kazys Pratapas,**
Iždo globėjai:
J. Rauktytė,
Kazys Sidabras,
Iz. Savilioniutė.
Pasirašo,
Kazys Gaidys,
S. Jokubauskas.

NAUJI NARIAI ĮSTOJO Į A. L. T. SANDARĄ.

Prie 5 kp., Baltimore, Md.:
J. A. Galinaitis.
Prie 9 kp., Cambridge, Mass.:
Antanas Jokubonis.
Prie 16 kp., Worcester, Mass.:
Juozas Vosilius,
Andrius Šalčius.

66 kp. nariai, Rumford, Maine suaukojo $6.00 spaustuvės skolų išmokėjimui. Jų vardai telpa kp. korespondencijoje.

LENKTYNIAVIMAS PRASIDEDA.

Prisiminus aukas spaustuvės skolų išmokėjimui, reikia pasakyti, kad šiame reikale prasideda lenktyniavimas.

Pereitame "Sandaros" numeryje buvo kalbama apie bostoniečius, new-yorkiečius ir chicagiečius. Gi dabartiniu laiku jau pasirodė norwoodiečiai, kurie drąsiai pareiškia, kad jie bus pirmi savo kvotos išpildyme ir pirmi sumuš rekordą. Pažiurėsime, ką į tai pasakys kitos kuopos.

K. J. PAULAUSKAS,
"Sandaros" Sekr.-Adm.

A.L.T.S. REIKALAI.

CLEVELAND, OHIO.
Iš A. L. T. S. 18 Kp. Veikimo.

Pastaruoju laiku subruzdo ir 18 kuopa prie veikimo. Per paskutinius du susirinkimu prisirašė net 13 naujų narių. Vis-gi gana gražus apsireiškimas. Tiek narių prirašyta pasidarbavus tik keletai narių, o kokios butų pasekmės, jeigu mes visi skrustume ir pavarytume agitaciją bent per vieną tik mėnesį?

Kuopa yra paskyrusi $25.00 "Sandaros" skolų išmokėjimui. Taipgi yra rengiamas vakaras sausio 8 d., 1922 m. Bus lošiama Br. Vargšo trijų veiksmų drama "Žmonės." Prieg-to dar kuopa nutarė užprašyti žinomą dainininką J. Butėną vakaro pagražinimui. Taipgi bus ir šokiai. Taigi iš šio matyti, kad kuopoje veikimas, galima sakyti, gana geras ir jeigu visos kuopas sukrustų su agitacija už Sandarą bent per mėnesį, tai, beabėjo, sadariečius jų laikraštis lankytų ne kartą sąvaitėje, bet du ar tris. **Te—nis.**

NORWOOD, MASS.

Lapkr. (Nov.) 6 d. Sand. 33 kuopa laikė susirinkimą. Buvo apkalbama gyvieji Sand. reikalai, butent išrinktas delegatas į Sandaros busiantį Seimą ir paruošta keletas įnešimų Seiman. Buvo skaitytas laiškas nuo Sandaros Centro kas-link Sand. skolų išmokėjimo ir laiške pažymėta, kad mus kuopai kvota (Sand. skolų išmokėjimui) paskirta 40 dol. ir tas klausimas (Sand. skolos) buvo visų sandariečių rimtai apkalbamas ir po apkalbėjimui prieita prie išvados, kad 1) nežiurint, jog mes, 33 kuopos nariai, pereito Sand. Seimo nutarimą išpildėm, t. y., užsimokėjom po 2 dol. ir 2) kad mus kuopa yra paskolinus 30 dol. ant notų Sandarai, vienok vienbalsiai nutarta Sand. Centro mums paskirtą kvotą 40 dol. užsimokėti tuojaus, nežiurint, kad ir kuopos iždas pasiliks tuščias. Mes, Norwood'o sandariečiai, dabar pilnai jaučiamės išpildę savo pareigas link Sand. skolų išmokėjimo. Taigi kuomet gerb. Sandaros sekr.-adm. kalba per "Sand." apie smarkų sujudimą bostoniečių, newyorkiečių ir chicagiečių, tai lygiai neturi pamiršti ir norwood'iečių. **Zanavykas.**

LAWRENCE, MASS.

Lapkričio 13 d., š. m. buvo skaitlingas susirinkimas A. L. T. S. 12 kuopos, kuriame buvo pakelta daug įvairių klausimų, ir visi nariai rimtai rišo. Prieita, kad sandariečiams eiti tiesiu savo nusistatytu keliu.

Antra, buvo nominuota nauja valdyba ateinantiems metams. Taipgi šiame susirinkime buvo paduoti balsai ir už ateinančių metų Centro Valdybą.

Į Seimo delegatus išrinktas J. Žukauskas.

Tą pačią dieną vakare buvo artistės Unės Babickaitės teatras ir koncertas. Žmonių buvo pilna svetainė, daugelis negavę sėdynių turėjo stovėti. Teatras ir koncertas nusisekė kuopuikiausiai. P-lė U. Babickaitė pirmu sykiu čia lošė teatrą ir dainavo, ir ji pasiliks giliai atmintyje pas Lawrence lietuvius.

Čia reikėtų priminti talentinga lietuvaitė teatruose dainavusi p-lė R. Čarnauskiutė, kuri šiuo sykiu ir atsižymėjo savo miklumu dainų balso skambėjimu ir t. t. **J. Žukauskas.**

BALTIMORE, MD.

Lapkričio 6 d. buvo laikytas nepaprastas A. L. T. S. 5-tos kuopos susirinkimas, į kurį, regis, pirmą kartą šį metą buvo susirinkę tiek daug sandariečių.

Pirmiausia buvo balsuota C. V. 1922 metams. Potam buvo pakeltas klausimas siuntimo delegato į A. L. T. S. 8-tą Seimą. Pasirodė, kad nėra galima šįmetą siųsti delegatas, nes Seimas bus gana toli nuo Baltimorės, o kuopos iždas veik visai tuščias.

Toliaus likosi nutarta pasiųsti Seimui pasveikinimas ir paskirta auka 15 dolerių, priegtam nariai suaukojo kitą 15 dol., o kiti dar pasižadėjo iki Seimui priduoti iždininkui. Toliau apkalbant kuopos ir organizacijos reikalus, likosi nutarta rengti prakalbos lapkr. 27 d. Į kalbėtojus nutarta pakviesti Dr. A. P. Dambrauskas iš Philadelphia, Pa., arba S. E. Vitaitis, "Tėvynės" redaktorius — katras iš tų dviejų bus galima gauti. Sekantis kuopos susirinkimas įvyks lapkričio 25 d., A. L. L. Kliubo kambariuose, po num. 539 Columbia Ave.

Nepamirškite visi susirinkti, nes yra labai daug svarbių reikalų. Taipgi nepamirškite ir naujų narių atsivesti. **P. Jaras.**

RUMFORD, MAINE.

Lapkričio 6 d. buvo susirinkimas A. L. T. Sandaros 66 kp. Apsvarstę kp. ir organizacijos reikalus, priėjome prie Sandaros Centro Valdybos atsišaukimo. Nutarėme, kad reikia stoti į vieną frontą su kitais vienminčiais ir bombarduot Sandaros "morgičius," pradėta išlengva, anot rusų priežodžio: "Tyše jiedeš, dalšė budeš." Taip ir Rumford'o 66 kp., nors dabar neturi nė centokasoje, bet tikisi atlikti savo užduotį ir subombarduoti mums paskirtą kvotą, kad tiktai pasigeris kiek laikai, nes dabar Rumford'e didžiausia bedarbė: kiti sandariečiai nedirba jau po 7 mėnesius. Bet vis-gi yra nutarta statyti veikalą "Balon kritęs, sausas nekelsi," jau ir knygutės yra partrauktos ir išdalintos ir abelnai rengiamasi prie didesnio veikimo. Beabejonės pergalėsim visas kliutis. Neatsižvelgiant į tokią baisią bedarbę, kokia dabar pas mus siaučia, suprasdami ir atjausdami musų organizacijos ir partijos reikalus, aukojo sekantieji sandariečiai "morgičių" bombardavimui: J. Degutis 1.00, J. Sabaliauskas 1.00, J. Bakšas 1.00, A. Maliauskas 1.00; F. Toleikis, F. Kaladžinskas, S. Pauliukas po 50c.; J. Kaulaičia ir Aleks. Stalmokas po 25c. Pastarasis ne sandarietis. Viso $6.00. Dar tas ne viskas. Tiek šiuom tarpu iš musų veikimo.

Rašt. **S. Pauliukas.**

SUSIRINKIMAI.

NEWTON U. F., MASS.
Susirinkimas.

A. L. T. Sandaros 22 kp. susirinkimas bus gruodžio 4 d., 1921 m., Social Room, Oak St.

Visi nariai ir narės malonėkite atsilankyti, nes daug svarbių reikalų reikės aptarti. Taipgi nepamirškite atsivesti ir naujų narių.

Kp. rašt. I. SAVILIONIUTĖ.

T.M.D. Reikalai.

SUTARTIS.

I.

Mes, žemiau pasirašiusieji, Tėvynės Mylėtojų Draugija, per A. B. Strimaitį, iš vienos pusės, ir V. K. Račkauskas, iš antros — padarome sutartį sekančių dalykų:

V. K. Račkauskas išverčia iš anglų kalbos į lietuvių kalbą Will Irvin'o knygą "The next War ("Kitas Karas"), išleistą E. P. Dutton and Co., ir vertimą parduoda Tėvynės Mylėtojų Draugijai šitomis sąlygomis:

1. Vertėjas V. K. Račkauskas įteikia T. M. Dr-jos nurodytam asmeniui (ar spaustuvei) rankraščio dalį, nemažiau 2-jų mušimų (64 pusl.), nė vėliau kaip 10 d. spalių, 1921 m., tai yra į 10 dienų po pasirašymui ant sutarties. Likusioji knygos dalis turi buti pristatyta nemažiau, kaip po vieną mušimą (32 pusl.) kas sąvitė, taip kad visas rankraštis butų T. M. Draugijos (ar jos nurodytoje vertėjui spaustuvėje) ne vėliau, kaip iki Lapkričio 10 d., 1921 m.

2. Vertėjas V. K. Račkauskas pats skaito leidinio korektas, bet ne daugiau, kaip tris kartus. Ant paskutiniųjų korektų, pirm dėsiant knygą ant preso, turi buti vertėjo "O. K.", su jo inicialais. Korektos turi buti perskaitytos ir spaustuvei (ar T. M. Dr-jos nurodytam asmeniui) prisiųstos į 3 dienas po jų gavimui iš spaustuvės.

3. Braižinius, statistines schemas, iliustracijas ir joms klišes parupina Tėvynės Mylėtojų Draugija, pagal vertėjo V. K. Račkausko nurodymą.

4. Tėvynės Mylėtojų Draugija sutinka apmokėti vertėjui V. K. Račkauskui už jo darbą (vertimą, skaitymą korektų, klasifikavimą iliustracijų ir statistinių braižinių) po $1.25 už spaustą puslapį, kiek jų bus T. M. Dr-jos laidoje šitokiu budu.

A. Prie pasirašymo ant sutarties išmokama $75.00.

B. Likusioji suma išmokama nevėliau, kaip į 30 dienų po to, kaip paskutiniojo mušimo korekta bus vertėjo V. K. Račkausko perskaityta ir spaustuvei priduota.

C. Po atspausdinimo knygos, V. K. Račkauskui suteikiama iš Tėvynės Mylėtojų Dr-jos knygyno 50 egz. to paties leidinio, be teisių pardavinėti jį Amerikoje.

5. Tėvynės Mylėtojų Draugija, pirkdama šį vertimą perka jį nuolatinėn nuosavybėn ir turi visas teises spausdinti, pardavinėti, dalinti ir t. t., be jokių atlyginimų vertėjui, išskyrus tai, kas pasakyta punkte 4-me. Vertėjas pavedęs vertimą T. M. Dr-jai, nebeturi prie jo jokių teisių, jei T. M. Dr-ja išpildo visas šioje sutartyje suminėtas išlygas.

6. Knyga "The Nex War" ("Kitas Karas") yra, maždaug, šitokio turinio: 161 puslapis teksto (neskaitant titulinių puslapių), po 30 eilučių puslapyje, — 23 emsai eilutėje, 10 point raidėmis; 9 "half-tone" iliustracijos, su parašais, neįskaitytus į teksto puslapių skaičių; 2 puslapiu turinio; 2 puslapiu antgalvos, — **viso labo 174 puslapiai.** Statistinių schemų tekste yra 7 puslapiai.

7. Vertėjas pagamina knygai įžangą, nedaugiau 3 puslapių. Jei T. M. Dr-ja matytų reikalingu, vertėjas parupina patalpint knygos pabaigoje tokią rašto medžiagą, kokios T. M. Dr-ja reikalaus (pvzd. Dr-jos statutas, jos knygų katalogas ir t.p.). Už tai vertėjui atlyginama po $1.25 nuo puslapio.

Ant šios sutarties pasirašoma New Yorke, N. Y., 294 Eighth Ave., 1921 m., spalio 1 dieną.

Tėv. Myl. Draugija, per
A. B. Strimaitis, iždininkas;
V. K. Račkauskas, vetėjas.

SUTARTIS.

II.

Mes, žemiau pasirašiusieji, Tėvynės Mylėtojų Draugija, per A. B. Strimaitį iš vienos pusės ir Susivienijimo Lietuvių Amerikoje, per P. Jurgeliutę iš antros pusės, padarom sekančią sutartį:

Tėvynės Mylėtojų Draugija paveda Susivienijimui Lietuvių Amerikoje, atspausdinimą knygos "Kitas Karas", priduoda rankraštį ir gatavus reikalingus paveikslus "cuts"; skaito korektas, jeigu yra reikalinga net iki trijų kartų. Po knygos atspausdinimui, bėgyje dešimts dienų apmoka už darbą visus pinigus, jei darbas bus atliktas pagal žemiau paduotą pasižadėjimą.

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje, apsiima atspausdinti Tėvynės Mylėtojų Draugijos knygą "Kitas Karas", sekančiai: 2,000 egz. knygos didumas 6x9, šeši lankai po 32 puslapius, 193 puslapiai viso, 10 punkto raidėmis, popiera turi buti balta knyginė nelengvesnė kaip 65 alb. basis, knyga turi buti siulais siuta, popieros viršeliais. Darbas turi buti dastatytas čia New Yorke tokion vieton, kur bus vėliau nurodyta, nevėliau, kaip gruodžio 1 d., 1921 m. Visą viršminėtą darbą apsiima padaryti už $475.00.

Ant šios sutarties pasirašo Spalių (October) 13 d., 1921 m., New York City, N. Y.

Tėvynės Myl. Draugija,
Per **A. B. Strimaitis;**
Susiv. Liet. Amerikoje,
Per **P. J. Jurgeliutė.**

Kaip matote, tai jau darbas dirbamas ir naują veikalą turėsime gatavą gruodžio mėnesyje ir kai tik iš spaudos gausime, tai tuoj nariams ir išsiuntinėsime. Siutinėjimą knygų darysime tie-

(Tąsa nuo 7 pusl.).

Karui Siaučiant

Bočių Atmintojas

(Tąsa).

Rusai bėgo galvotrukčiais ir mums daugiau nebeprisiėjo jų matyti. Su lenkais musų kariuomenė susitiko be peštynių ir pas Vievio miestelį apsistojo. Musų sargybos su jų matydavosi ir susieidavo. Išsyk pas lenkų kareivius matydavosi baimė lietuvių.

Mes, pernakvojome žiežmariuose, rytą likome išskirstyti į kaimus. Vienos dalys atsistojo ant demarkacijinės linijos prieš lenkus, musų kuopai ir kulkosvydžių buriui teko dar pabuti atsargoje. Apsistojome Mijaugonių kaime, nuo kurio prieš dvi sąvaites puolė mus rusai, mums ginanties ties Strašunų kaimu balandžio 8 d. Pakelyje matėsi daug prišaudytų šovinių, kitose vietose net kraujo — matyt dar su mušiu rusai bėgo, norįs Vilnius, jiems užpakalyje, buvo puolęs ir atsilaikyti jiems vilties negalėjo buti. Apsistoeję Mijaugonyse pirmu dalyku apsižiurėjome vietas, kuriose turėjome karštą mušį ir kur vilkosi ant musų tirštos rusų grandinės. Žmonės pasakojo apie musų mušių rezultatus, kiek mes jiems pakenkėme. Jiems naktį bėgant nuo lietuvių, pritrukus šovinių, šio kaimo vyrai pasiėmę baslius užpuolė ant bėgančiųjų ir šie, pasijutę nemalonioje ir neaiškioje padėtyje, pabėgo nuo beginklių palikę du savo kulkosvydžiu, kuriuos sodiečiai pristatė lietuvių kariuomenei. Antru kart rusai užėmę šį kaimą norėjo atlyginti sodiečiams už šį šposą ir buvo pradėję rinkti gyventojus į vieną namą, kad atlyginus už tą, bet dėka sumanumui vienos mergaitės, kuri gavus kaž-kaip ištrukti iš rusų nagų, paskui išgąstingai įbėgus suriko, kad čia pat už kaimo pasirodė lietuviai ir jau visai arti. Išsigando rusai ir naktį nematydami nieko viską palikę leidosi bėgti atgal, norįs lietuvių visai nebuvo.

Su lenkais norįs nesipešėme, bet jautėmės esanti ne draugai, vienas į kitą atsinešdavome šnairomis ir laukta buvo, kad turi kas nors išeiti.

27. NESUSIPRATIMAS SU VOKIEČIAIS.

Mes stovėjome prieš lenkus, bet vokiečiai dar laikėsi žiežmariuose ir uliavojo paskutinias savo dienas, lėbavo už visą laiką, kad palikus atmintį Lietuvos. Musų kareivių santikiai su jais buvo nepergeri, norįs reikėjo gyventi kartu.

Balandžio m. 30 d. pro musų kaimą, pavakaryje praėjo keli ginkluoti vokiečiai. Skersom pažiurėję į juos nieko nesakėme, kaip ir jie mums. Praėję kaimą greit jie laukuose dingo. Vakare sužinojome, kad kilo su vokiečiais koks mažutis nesusipratimėlis, ir vokiečiai nori mus nuginkluoti ir pradeda apsikasti ties Strašunų kaimu ir turi prieš mus išsistatę vienuoliką kulkosvydžių, kuomet mes turime tame kaime tik šiokius bei tokius du. Padėtis nemaloni. Už kelių verstų ne svečias stovi lenkas, kuris taip-pat tyko, kad įkandus, už keliolikos verstų tebestovi dar rusas, o čia ar už poros verstų vokietys. Jauties apsuptas priešų iš visų pusių — ir kur viltis išganyme? Jaučiamės tarpe nedraugų ir gan rimtoje valandoje esantįs. Apžiurėjome savo du kulkosvydžiu, juos išsivalėme ir priruošėme mušiui, patys taipgi prisiruošėme. Labai gailinomes, kad nieko apie tai nežinojome, kuomet praėjo pro šalį vokiečiai. Dabar supratome, kad jų buta žvalgų. Buvo jau po laikui, dabar jau butumėme nepraleidę. Vieną iš kareivių su žiuronu iškėlėme ant daržinės stogo sekti, ką vokiečiai daro Strašunų kaime ir laukėme ko svarbaus ir nemalonaus. Iki rytui viskas nusiramino ir vėl trumpam laikui liko ramu iki kitų nesusipratimų, kokių dar keletas pasikartojo beginant žmones, kuriuos užpuldavo vokiečiai plėšti. Budavo gan rimtų valandų su jais ir tekdavo lietuviui budėti iš visų trijų pusių: nuo rusų, lenkų ir užpakalyje nuo vokiečių.

28. DIENOS DEMARKACIJINĖJE LINIJOJE PRIEŠ LENKUS.

Greit prisiėjo išeiti mums iš Mijaugonių kaimo ir apmainyti kitas dalis iki šiol laikiusias barą. Atvykę į Ovsianiškių kaimą palei Vievį apsisitojome ir užėmėm barą prie Vievio miestelio. Lenkai stovėjo miestelyje, musieji prie pat miestelio, sargybos sueidavo, ir paskui musieji pradėjo apsilankyti į miestelį, kurį turėjo užėmę lenkai. Išsyk gyventa lyg geruoju; pirmas nesusipratimas su lenkais kilo gegužės m. 7 d. vakare.

Jau sutemus kuopos vadas pranešė, kad išstatyčiau kulkosvydžius, vieną palei sodžiaus kapines, antrą ant geležinkelio. Užduotį tuojau išpildėme ir viskas buvo paruošta. Kuopos buriai apsikasė prieš lenkus, ir mes su kulkosvydžiu pasirinkome tinkamesnę vietą, įsistiprinome pasitikti svečių, jei bandytų pas mus eiti. Naktis buvo graži ir šilta. Iš kairės šlamėjo medžiai ant sodžiaus kapinių, iš dežinės lingavo augantieji javai, užpakalyje snaudė kaimas, o iš priešais juodavo miestelis, iš kur laukėme svečių. Aukštai mėnulis švietė ir juokėsi iš kvailo pasaulio. Įsistiprinę susėdome ir palengva šnekučiavome, kaip geriau pasitikus lenkus. Kiekvienas drąsinosi savo drąsa ir niekas, rodos, blogo nejautė. Pralaukę iki po vidurnakčiui ir nieko nesulaukę, palikę sargybas nuėjome į kaimą atgalios. Po šito kuriam laikui vėl ėjo dienos paprastai: eidavo kareiviai miestelin ir vieni kitų nesibijodavo, lyg apsiprato. Tik galutinai santykiai paplogėjo nuo pusės birželio m. ir lietuviai pradėjo nebesilankyti miestelin ir retkarčiais prasidėjo žvalgų susišaudymai. Nuo to laiko arti pradėjo nebesueiti ir pamatę viens-kitą apsišaudyti. Tankiau pradėjo kilti visokių nesusipratimų ir nekartą naktimis reikdavo bėgti su kulkosvydžiu kur ant kalnelio ir laukti ko nelaukiamo, norįs viskas praeidavo šešėliu. Lietuviai pasirodydavo savo drąsa ir nemažai lenkų kareivius gąsdindavo. Vieną diesą du lietuvių kulkosvydininku A. Z. ir J. U., pasiėmę šautuvus ir po kelioliką šovinių nuėjo girion uogauti ir pamatę 15 lenkų raitelių, atvykusių lietuvių pusėn pasiplėšti. Šaltai ir be baimės lietuviai sulindo į krumus ir pradėjo šaudyti į lenkus. Išsigandę lenkai, 15 nuo dviejų pabėgo, palikę savo arklius; joti lietuvių šuvių bijojo, kadangi iš pirmų šuvių liko sužeistas vienas lenkas ir užmuštas arklys. Lietuviai kelioliką šuvių turėję ir juos iššaudę neturėjo ko veikti ir turėjo grįžti į savo dalį, kuri stovėjo už 4 verstų. Lenkai palikę savo arklius laukuose pabėgo už girelės ir pradėjo šaudyti į tą pusę, iš kurios lietuviai juos pabaidė, bet nesulaukdami iš lietuvių atsakymo, grįžo žiurėti arklių ir tik apie vidurnaktį susivaikė savo arklius, kuriuos du lietuviai, pritrukę šovinių, negalėjo paimti, nes pertoli buvo nuėję nuo savo dalies ir dviem nedrąsu pradėti žvejoklė ant priešo arklių, o antru, jiems ir galvoje nebuvo, kad lenkai butų tokie žiopliai ir nuo kelių šuvių paliktų arklius ir pabėgtų. Keikdami lenkai vargais susivaikę arklius, grįžo į savuosius.

Liepos m. 9 d. kilo kiek rimtesnis nesusipratimas. Dar naktį pasigirdo musų sargybos susišaudymas su lenkų žvalgais. Rytą dalykas pakytėjo. Pasiųsta musų žvalgyba, lenkai taipgi sustiprinę savąją žvalgybą pradėjo pulti lietuvius. Nuo ryto pasigirdo šaudymas Kietaviškio linkui. Prieš piet pareikalavo dar vieno iš musų kulkosvydžio ir pasiėmę vieną, kitą dar palikę vietoje, vykome ten linkui, iš kur girdėdavosi šuviai. Už keletos verstų pasiekėme Abonėnų kaimą, kuriame laikėsi lietuviai. Pradėjo smarkiai lyti ir Kietaviškių kaime pasigirdo šaudymas. Lenkai, pasinaudoję lietumi, manė, kad lietuviai sulįs į daržines ir jie tuokart juos užklups lyg žvirblius šiauduose. Bet ne! Per kokius 400 žingsnių nuo kaimo, kurį laikė lietuviai, pastebėjo rugių lauku slenkantį priešą ir atidarė į jį ugnį iš vieno kulkosvydžio ir keliasdešimties šautuvų. Lenkai gavę į kailį nešini nuostolių, pabėgo lietaus mazgajomi. Lenkų jiegos buvo kelis syk skaitlingesnės, negu musųjų. Kuomet musų buvo tik 75 kareiviai, lenkų buvo iki 300, bet neįstengė lietuvių išvyti iš jų laikomų kaimų ir visą dieną puldami nieko neįveikė. Iš musų buvo vienas sužeistas.

Mes atvykę pagelbon, savo kulkosvydį pasistatėme pas Abonėnų kaimelį, kitas kulkosvydis gynė Kietaviškius, ant kurio kartas nuo karto puolė lenkai iki vakarui. Pavakaryje lenkai sulindę į rugius negalėjo pakelti galvų iki sutemus, nes lietuviai juos šaudė nuo stogų ir tik lenkui pakėlus iš rugių galvą, tuojaus lietuvis nuo stogo jį pastebi, ir pasipila apie lenko galvą šuviai. Rugiuose lenkai, nesuprasdami, iš kur lietuviai turi tokią taikią akį, pradėjo keikti, kad lietuviai turi turbut velnio akį ir tik nori iškišti galvą, žiurėk apie ją zvimbia šuviai, kad nei pasirodyti negalima. Naktį vargšai sušlapę išlindo ir atsisakė nuo savo tikslo, daugiau nebepuolė. Ypač juos išgązdino paleisti į juos musų batarėjos keli šuviai, kurie gerai į juos pataikė ir įvarė baimės. Kelias dienas budėjome laukuose, bet paskui vėl grįžome atgal į savo vietas, palikdami čia pirmiau stovėjusį vieną kulkosvydį.

29. IŠVYKIMAS Į RUSŲ FRONTĄ TIES DAUGPILIU.

Liepos m. 30 d. pavakaryje gavome žinią, kad musų batalijonui reikia išvykti į rusų-bolševikų frontą ties Daugpiliu. Staiga žinia nustebino visus, o ypač kad liepta prisirengti tuojau ir šį vakarą išvykti iš šičia. Tuojau nuo baro liko nuimta sargybos, palikta tik labai retai, ir saulei leidžianties vykome į žiežmarius, kur turėjo susirinkti visas batalijonas ir drauge žygiuoti, kur reikalaujama. Iki rytui susirinko visos dalys ir su dainomis patraukė ant Kaišedorių stoties. Susitalpinę į traukinį, skubėjome prieš rusus, kad vėl pasibandžius savo jiegomis su jais. Pakelyje laukuose dirbo žmonės ir ilgai, ilgai žiurėdavo į musų skubintį pirmyn traukinį. Moterėlės susiėmusios rankas su ašaromis sekdavo traukinį ir pas visus matėsi prijautimas mums. Toliau už Panevėžio pradėjo rasties kovų pėdsakai, liudyjanteiji, kur lietuviai turėjo peštynių su rusais.

(Daugiau bus).

Opera.

VIII.

CAVALLERIA RUSTICANA. (Kaimiečių Garbė).

Šią operą, **Cavalleria Rusticana**, arba, lietuviškai pavadinus— **Kaimiečių Garbė** — stato ir-gi Arlington teatre. "Cavalleria Rusticana" visuomet buna statoma vienu vakaru su antra opera, vadinama "I Pagliacci." Pirmiausiai statosi "Cavalleria Rusticana" ir po jos "I Pagliaci," tai aš apie tas operas tokioje eilėje ir rašau.

"Cavalleria Rusticana," argu "Kaimiečių Garbės"operos kompozitorium yra Petras Mascagni, italas. Duonkepio sunus, Pietro, t. y. Petras Mascagni gimė gruodžio 7 d., 1863 m., Livorno mieste. Muzikos mokinosi Milano konservatorijoje pas Ponchielli ir Saladino. Mascagni yra buvęs direktoriumi keleto orkestrų įvairiuose Italijos teatruose ir kai-kur kitur ant gastrolių (kitur kur užprašytas kartui ar ir keliems kartams, kaipo svetis dirigentas. Taipgi kviečiami ant gastrolių dainininkai ir kiti instrumentalistai-solistai).

"Kaimiečių Garbė" išgarbino Mascagni visame pasaulyje. Mascagni, už parašymą tos vienaaktės operos gavo pirmą paskirtą dovaną 1900 m. nuo Sonzogno, Milane, o antrą dovaną nuo to jau Sonzogno gavo kompozitorius Leoncavallo už operą "Juokdariai" —"I Pagliacci". Mascagni gyvas ir rašo iki šių dienų. Pažymėtinos jo operos: L'Amico Fritz, I Rantzau, Gugliemo Ratclif, Zanetto, Iris, Amica" ir kitos.

Mascagni'o operų stilius rašymo budu tai linkęs prie vagnerinio stiliaus ankstyvesnio Wagnerio išsivystymo, bet Mascagni meliodijų piešimuose lieka vis savystoviu italu ir del to jo operų vertė italų muzikai brangintina, kaip muzika naujo bėgio. Jo muzikos upas minkštai dramatizuotas, vietomis bet-gi su labai didele kaitra. Mascagni'o muzika, kaip ir vėliau kitų Italijos kompozitorių — Puccini ir kitų, veržiasi prie dramatiškos tikrosios išraiškos, prie **verizmo.**

Cavalleria Rusticana vieno akto opera. Žodžiai imti pagal liaudies komedijos Verga, libretto pagamino Targioni - Tozzetti ir Menasci. Pirmu kartu buvo statyta teatre Costanzi, Romoje, 1890 m., gegužės 20 d. Pirmu kartu Amerikoje, tai buvo statyta Philadelphijoje, 1891 m. rugsėjo 9.

Veikmės vieta imta — kaimas Sicilijoje. Laikas — dabartinė musų era (galynė).

Begriežiant operos įžangą, jaunas kaimietis, Turridu, dainuoja "Sicilianą" — "O Lola, bianca come fior di spino," — angl.: "O Lola, with thy lips like crimson berries." Tą dainą jis dainuoja apie meilę prie Lolės, vežiko Alfio pačios. Įžangai užsibaigus pakeliama uždanga ir pasirodo aikštė tarp karčiamos ir bažnyčios. Velykų šventė ir gauja linksminasi. Jauna kaimietė, Santuzza, kurią Turridu suvyliojo, dabar kaime nustojusi gero vardo, prisiartina nedrasiai prie senos Lucijos, Turridu motinos ir jos klausia: kodel Turridu, vieton nueiti į Frankofonte ir parsinešti iš ten šventėms gero vyno, pasiliko kaime, nėjo? Tuoj čia su triukšmu ir užmu, botagu mostaguodamas ateina ir Alfio ir tas patvirtina, kad jis Turridų patėmijęs kaime, arti savo namų. Lučija norėtų ką nors daugiau kalbėti su Alfio, bet Santuzza jai uždraudžia. Tuo tarpu choras bažnyčioje pradeda giedoti Regina Coeli; Alfio atsitolina. Santuzza išpasakoja Lučijai, kad ją Turrido suviliojo del to, kad dabar jis susiartino su Alfio pačia, Lole. Lučija nueina bažnyčion; čia tuojau ateina Turridu. Jo mylimoji, Santuzza, kreipiasi prie jo su geriausiais maldavimais jos nepalikti, bet Turridu lieka jos šauksmams kurtus. Eina linkui bažnyčios koketė Lola (koketė — tai tokia moteris, kuri stengiasi įvairiais budais prisivylioti vyrus ir jiems patikt, bet pati buna indifferentiška. Francuzai tai tiesiog gatvines mergas vadina koketėmis) ir Lola pasijuokia iš Santuzzos, pašiepia ją. Lola nueina ir pa valandėlei ateina Alfio ir Santuzza jam atidaro akis kas-link santikių Lolos ir Turridu. Alfio užsikeikia, kad Turridu užtai palydės savąją gyvastį. Scena tuščia ir dabar suskamba symfoniškasai intermezzo, tos operos dailiausias okestrinis dalykas. Išeina žmonės iš bažnyčios, su jais pradeda maišytis ir Turridu ir Lola. Turridu linksmas ir vaišina vynu savo draugus; duoda vyno ir Alfijui, bet tasai išlieja vyną žemėn, — Sicilijoje tai tas paprotis yra rokuojamas didžiausiu įžeidimu. Tada Turridu apkabina Alfio ir įkanda jam ausin, tai simbolas (reikšmė) iššaukimo dvikovėn. Visa minia nusigąsta ir išsiskirsto. Turridu atsisveikina motiną ir, kaip ir metavonės dėlei, prašo motinos, kad ji rupintųsi prižiurėti Santuzzą. Motina laba nusistebi ir nusigąsta, o Turridu pabėga. Santuzza lieka dideliame nusiminime. Už scenos nuogandos: "dvikovė peiliais!" ir nepoilgam kas-tai įbėga ir praneša: "Turridu užmuštas."

"I PAGLIACCI" ("Juokdariai").

Kompozitorius operos "I Pagliacci" vadinasi Ruggiero Leoncavallo, gimęs, Neapoliuje, 1858 m., kovo 8 d. Apie du metai kaip mirė. Leoncavallo's tėvas Neapolio mieste buvo viršininku, magistratorium. Leido sunų mokyties muzikos, nes jaunas Ruggiero to pageidavo. Pirmiausiai R. Leoncavallo mokinosi piano pas Sari, vėliau pas Simonetti; pastarasis buvo autoriumi Pianistų Enciklopedijos. Vėlesniai R. Leoncavallo pastojo Neapolio konservatorijon ir mokinosi piano pas Ceci, harmonijos — pas Ruta ir kompozicijos pas Lauro Rossi. Prieš dvidešimtus metus gavo iš konservatorijos diplomą Maestros ir pradėjo darbuoties kompozicijoje. Parašęs yra kelioliką romansų ir operų. R. Leocavallo's operos: "Songe d'une nuit d'ėtė, I Pagliacci, Medici, Savonarola, Cesare Borgia, Chatterton, La Bohema, Zaza, Der Roland," ir kitos. "I Pagliacci ir Zaza" — stengtasi pasiekt teatrališkojo efekto jų konstrukcija ir modernizuota muzika. "Der Roland" operą parašė užkviečiant Vokietijos Imperatoriui. "Du Roland" buvo pastatytas pirmu kartu Rojališkoje operoje, gruodžio 13 d., 1904 m.

R. Leoncavallo savo operoms pats rašė ir librettas, kas labai retai pasitaiko su kompozitoriais. Leoncavallo yra vienas pirmųjų iltališkos naujesnės operos novatorių, kurie stengiasi daryti viską, kas artintųsi prie poetiškosios tikrenybės, t. y., prie tos jau muzikalės dramos, kuriai pradžią davė Wagneris. Leoncavallo's operoje yra taipgi leitmotyvai, bet neišvystyti taip plačiai, kaip kad pas Wagnerį. Italo budas karštesnis ir jis nutraukia ilgesnę mintį vėl kokiu nors nauju įsiskverbusiu "nuotikiu." Leoncavallo už savo "Juokdarius" nuo Sonzogno gavo antrą dovaną, bet visuomenė geriau dar mėgsta "Juokdarius", negu Mascagni'os "Kaimiečio Garbė."

"I Pagliacci", dviejų aktų opera su prologu. Pirmu kartu buvo statyta Milane, 1902 m. gegužės 21. Vieta veikmės: Kalabrija. Laikas — 1865 m. Žodžius ir muziką parašė Ruggiero Leoncavallo.

Prologas. Pradžioje — Juokdarys Tonio, perspėja publiką, kad tai autorius yra aprašęs tikrą nuotikį. Veikalo mintis yra tokia: kad artistas taipgi myli, taipgi neapkenčia, kaip ir visi kiti mirtinieji žmonės.

Aktas pirmas. Turtingo kaimo kiemas. Su bibinais mušini ir trimitais trimituojanti atvažiuoja juokdariai. Paprastai, tai artistai įvažiuoja ant scenos asilo vežami, ant vežimo Kanio ir jo pati Nedda. Artistas Peppe veda už apyraščio asilą, o Tonio — tai jau lošia patį "durnių," kamšo į šalis žmones ir su visais žaidžia ir juokauna. Kanio apskelbia žmonėms, kad vakare busiąs nepaprastas vaidinimas. Žmonės, kaimiečiai kviečia svečius artistus artimojon karčiamon, — Tonio atsisako. Gauja pradeda juokaut, kad Tonio nori duvienu pasilikti su Nedda. Tad Kanio drutai pareiškia: scena ir gyvenimas nėra lygus dalykai; juokdariai ant scenos baudžia ar muša lazdomis Arlekinus (komiškus aktorius, juokdarius), įsimylėjusius į jų Kolombinas (meilužės); gyvenime gi, jis, Kanio, imtų savu vaistu tokį nuotikį ir koneveiktų tiesioginios pagiežos dėsniu, Kanio nueina sau; gauja rengiasi prie maldos, skirstosi ir eina linkui bažnyčios, nes tai žolinių šventė. Neddai prisimena girdėti vyro pagiežos žodžiai, bet jis vistiek galvoja apie tą savo meilę prie kitų vyrų. Tonio stengiasi ir-gi išsipasakot Neddai su savo meile prie jos, bet Nedda iš jo tos meilės tik nusijuokia ir pasako dar, kad ji apskųsianti jį Konio ir čia, paėmus botagu, dar jį, Tonio, nupliekia. Tonio užsireiškia, kad atkeršįsiąs Neddai. Tonio nueina, bet tuojaus ateina Neddos meilužis, kaimietis Silvio ir čia jų maloni scena su Nedda. Tonio, kaimietį einant pastebi ir pašaukia vyrą Kanio, kuris nugirsta savo pačios ištartus meilužiui žodžius: "šią naktį aš patapsiu amžinai tavaja." Kanio šoka linkui Silvio su peiliu, bet pastarasis laiku prasišalina, pabėga. Kanio nuo pačios reikalauja, kad ji jam pasakytų jos meilužio vardą, nes jis jo veido neįmatęs, negalįs pažinti. Peppe čia pareiškia, kad jau laikas pradėti lošt. Kanio keikia artisto likimą, kuris liepia kraipyties, dainuot ir linksminties ir tuomet, kuomet norisi verkt. Kanio paskui kitus eina ant scenos.

Aktas antras. Ten pat. Susirinkęs žmonių burys rodo užtektinai gyvumo, įdomauna. Skambutis pareiškia veikalo pradžią. Nedda lošia Kolombiną, — buk kurios vyras, Juokdarys, išėjęs iš namų; ji laukia Arlekino, (tai rolė Peppe), kuris dainuoja jai serenadą. Kvailis — Taddeo (rolė Tonio) — pasisako ant scenos, kad mylįs Kolombiną, bet jį Arlekinas nuveja ir pagaliaus pats bėga, nes užgirsta žingsnius ateinančio Juokdario (rolė Kanio). Kolombina, atsisveikindama su Arlekinu, sako: "Šią naktį aš patapsiu amžinai tavaja." Šie žodžiai primena žodžius, kuriuos Nedda buvo tarusi prieš spektaklį meilužiui, kad Kanio dabar juos girdėdamas neišsilaiko savo rolėje ir mažu - pamažu įeina į rolę, reikalaujančią pasiaiškinimo, ypač klausia vardo pabėgusio meilužio. Dabar jis jai primena, kad jis ją paėmęs tiesiog iš gatvės našlaitę, badu mirštančią ir turįs teisę nors

(Tąsa ant 7 pusl.).

SANDARA
"THE LEAGUE"
Published Eevery Thursday at South Boston, Mass.
by the
LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA.
VINCENT J. SZLIAKYS
Editor.
K. J. PAULAUSKAS
Business Manager.
827 E Street, Boston 27, Mass.

SANDARA
Savaitinis Laikraštis
Leidžiamas kas Ketvergas
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS

Prenumerata turi buti apmokama iš viršaus. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo.

Pinigus geriausia siųsti Pašto Money Orderiu, adresuojant:

Metams kainuoja	(Amerikoje)	$2.50
" "	Kanadoje	$2.75
" "	(Užsieniuose) ..	$3.00

Entered as Second - Class Matter January 14, 1914, at the Post Office Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

Apžvalga.

SRIOVIŲ ATSTOVŲ SUSIVAŽIAVIMAS.

Lietuvos atstovas gerb. V. Čarneckis išsiuntinėjo užkvietimus įvairioms organizacijoms ir tiems asmenims, kuriuos jis laiko sriovių atstovais ar veikėjais, susivažiuoti į New Yorką į konferenciją. Konferencija bus Hotel Pennsylvania, kampas 7th Ave. ir 33rd St., prasidės trečiadienį, lapkr. mėn 30 d., 10 val. ryte ir manoma, kad konferencija užtruks dvi dieni.

Konferencija turėsianti apkalbėti šiuos klausimus: Amerikos lietuvių nusistatymas del Vilniaus; Amerikos lietuvių žingsniai del Lietuvos nepriklausomybės pripažinimo išgavimo; išdirbti Amerikos lietuviams galimą išpildyti planą registracijos Amerikoje gyvenančių Lietuvos piliečių, o ypač jaunimo; del nuošimčių už paskolą apmokėjimo; pradėti prirengiamąjį darbą antrajai Lietuvos Gynimo paskolai; aptarti Piliečių Sąjungos darbuotė ir organizacija; taip-pat aptarti ir tuos valstybinius reikalus, kurie galės buti konferencijos dalyvių iškelti.

Tai tokiais tikslais Lietuvos Atstovybė šaukia konferenciją.

ŽMONĖS JAU NUSISTATĘ.

Didžiumoje čion pakeltų klausimų lietuvių liaudis kaip ten, tėvynėje, taip ir čion, Amerikoje, yra vienbalsiai nusistačius. Taip, Vilniaus klausimu negali buti jokio "klausimo" — Vilnius yra ir turi buti Lietuvos, Lietuva apsiskelbė neprigulminga su sostine Vilnium, pirmutinis lietuvių Seimas buvo Vilniuje — ir niekas tada tam nesipriešino, visas svietas pripažino (tylėjimu) teisėtumą Lietuvos reikalavimų, tad ir dabar mes negalime išsižadėti Vilniaus vien delto, kad Prancuzija, del jos kinkų drebėjimo, nori padaryti didžiulę Lenkiją.

Kad išgalvoti budus, kaip išgavus visų pripažinimą Lietuvos nepriklausomybės, tam nereikia jokių konferencijų — tam yra diplomatai ir visokios atstovybės, kurie privalo išrasti budus, ir visuomenė jiems visados pagelbės, kada tik jie šauksis prie jos.

Buvusio atstovo, gerb. Vileišio, buvo sudarytas ir pradėtas kunyti planas, kaip suregistruoti visus Amerikos lietuvius — tai Piliečių Sąjunga. Naujasis Lietuvos atstovas nežinia delko, visai ignoravo P. S. Kokį gi geresnį planą gali sugalvoti?

Paskolos nuošimčių mokėjimo jokia konferencija (ar kas kitas) negali tvarkyti: bonai parduodami su kuponais, ir kuponas, kaip tik jo rakas sueina, turi buti išmokėtas; taip ir yra daroma.

Naujas paskolos vajus yra svarbus klausimas, bet jo konferencija neišris. Už dabartinį paskolos nepasisekimą kaltas ne kas kitas, kaip tik Lietuvos valdžia, ypač gi užsienių ministeris, kurs užsimiršęs, jog jis yra visos Lietuvos ministeris, vartoja savo urėdą vien savos partijos naudai, paskirdamas visas misijas tik iš savo partijos žmonių ir (kaip mums praneša iš Lietuvos) visai vogtinai nuo kitų ministerių. Kalta ir pati dabartinė Atstovybė, kuri nuo pat pradžių ignoravo visas partijas ir tarnavo vieniems klerikalams. Matyt, kad jau p. Čarneckis pats pamatė, jog klerikalai Amerikoje nesudaro 90% lietuvių, nes pasikalbėjime su "Sandaros" redaktorium sakė, kad pradėjus naująjį paskolos vajų, kurs turėsiąs prasidėti kada apie Naujuosius Metus, Misijoje busią visų partijų atstovai. Jei tas bus padaryta ir jei p. Čarneckis kaip nors išmokįs savo partijos žmones išlipti visomis keturiomis iš politikos lovio, tai vajus eis pasekmingai ir be jokių konferencijų.

Aptarinėti Piliečių Sąjungos reikalus viešoje konferencijoje taipgi nėra reikalo — visi žino jos veikimą, atskaitų galima pareikalauti be konferencijos.

Reiškia — visais gerb. atstovo paduotais klausimais konferencija neišrodo reikalinga.

KAM REIKALINGA KONFERENCIJA?

Bet konferencija butų reikalinga, jeigu ji galėtų suderinti veikimą visų mus partijų, kurios tik geidžia nepriklausomos demokratinės Lietuvos. Ir čia viskas priklausytų nuo Atstovybės ir nuo jį atsiuntusios valdžios, ir nuo jo partijos žmonių. Susitarimo tarp partijų nebus, jei pati Lietuvos valdžia ignoruos mus partijas. Gi jei partijos bus neignoruojamos, ar tada klerikalai norės išvien dirbti? Ar jau jų fiaskai pamokino juos, kad visuomenėje viena partija yra — bejiegė? Čia Bostone, paties p. Čarneckio patarimu, buvo bandyta išvien išnešti bent protestas prieš lenkus, ir kas išėjo? Pasirašyti po plakatu pasirašė visi, bet kad prisiartino protesto laikas, tai klerikalai, dangstydamiesi katalikų vardu, šaukia "savo" protesto mitingą į bažnyčios svetainę, kur susirenka juokingai mažas burelis, klerikalų laikraštis tyčia poleidžia klaidinančias žinias, kad mažiau žmonių ateitų į viešo protesto mitingą, jų pasižadėję kalbėtojai neateina kalbėti, leidžia paskalas, buk tai "čia tik tautininkų triksas" ir t. t. Jei visoje Amerikoje p. Čarneckio partija yra tokia, kaip čion, Bostone, tai į konferenciją nebutų ko važiuoti.

Kitas dalykas — jei įvyktų konferencija, į ją privalytų atvažiuoti klerikalų tikrieji lyderiai, o ne samdyti jų grafofonai, kuriems nevalia savo nuomonės turėti.

Musų nuomone, konferencija tik tada gali turėti pasisekimą: 1) jeigu visų joje dalyvaujančių partijų atstovų bus nuoširdus noras išvien veikti Lietuvos gelbėjimui iš dabartinio jai pavojaus; 2) jei Atstovybė aiškiai mato klaidas Lietuvos valdžios padarytas su finansų misija ir Atstovybės personalu, taipgi ir pačios Atstovybės klaidas; 3) jei atstovas gali tas klaidas tuojaus atitaisyti. Kitaip, ši konferencija butų bergždžiausias darbas.

KLAIPĖDOS KLAUSIMU.

Matyti, kad artinasi išrišimas klausimo, kam turi priklausyti Klaipėdos žemės: Vokietijai, ar Lietuvai? Vokiečiai pradėjo varyti plačią agitaciją, kad Klaipėda (Memel — kaip jie vadina) butų atiduota Vokietijai. Vokiškieji laikraščiai daug apie "Memelį" rašo, besisavindami jį. Net Amerikos laikraščiai daug pakartoja tų vokiškų nesąmonių. Ypatingai plačiai pakartojama išvadžiojimai laikraščio "Koenigsberger Hartungsche Zeitung," kur begėdiškai sakoma, buk Klaipėdos žemės niekad nebuvo ir dabar nėra lietuviškos, yra atskirtos nuo lietuvių suvirš 500 metų ir jų gyventojų 60% yra gryni vokiečiai, gi likusieji 40% esą vokiškieji lietuvių, kad apie 70% gyventojų trokšta prisidėti prie Vokietijos ir t. t. Vienok tie laikraščiai nepaaiškina, kokiu budu po 500 metų vergijos dar vis, pagal jų pačių apskaitliavimą, ten yra 40% lietuvių.

Su dižiumos nusistatymu taipgi nėra taip, kaip vokiečiai nori pasakoti — šiandie Klaipėdos ir vokiečiai nori greičiau dėties prie Lietuvos. Pirmiau jie linko prie Vokietijos, bet pamatę, kad visas Klaipėdos biznis eina iš Lietuvos ir kad Lietuvai sulaikius vežimą per Klaipėdą, Klaipėda apmiršta, jie linksta prie Lietuvos.

KLAIPĖDA.

Klaipėdos apskritys turi apie 80,000 gyventojų ir pats Klaipėdos miestas turi į 22,000 gyv. Ten yra daug lietuviškų įstaigų, seniau sutvertų ir dabar besitverenčių. Turi lietuvių banką nuosaviame name, akcijų pamatais; "Laima" ir "Rytas", turi baldų dirbtuves; "Rytas" turi nusipirkus už 1,500,000 markių namą viduryje miesto, pusę to namo paliko viešbučiui, kitoje pusėje taiso moderišką spaustuvę. Akcijos yra po 1,000 auksinų ir vienas žmogus negali turėti daugiaus, kaip 2000 akcijų. "Laima," įsteigta prieš porą metų, lengvai atlaiko konkurenciją su vokiečiais ir turi pelno apie 20%. Beto Klaipėdoje yra daugelis visokių privačių biznių lietuvių rankose: knygynai, spaustuvės, restoranai; yra lietuvių kliubai, dainų draugijos ir t. t.

Į Klaipėdą skverbiasi ir lenkai, kurie apipirko jau daug namų. Mat jie tikisi, kad Klaipėda, drauge su visa Lietuva, teks Lenkijai. Vietiniai lietuviai stengiasi viską atpirkinėti, bet jiems, karės suvargintiems, truksta grašio. Čia yra didi proga Amerikos lietuviams įsigyti nuosavybes Klaipėdoje ir įstaipgi ten biznius. Kad Vokietijos markė taip nukritus ir doleris taip daug nuperka, dabar yra gera proga apsukriems Amerikos lietuviams įsigyti namus ir biznius Klaipėdoje — butų nauda ir sau, ir pagelba Klaipėdai grįžti prie Lietuvos.

NEPASILIK VIDUJE.

Šunų savininkai jau senai patėmijo, kad kuomet šuva pradeda tukti ir sunkiai kvėpuoti, tai tuoj jį užpuola kokia nors odos liga. Ir tada jau savininkas paleidžia šunį laukan.

Godumo griekas paprastas, ir todel vertas nupeikimo, bet kaip ir visi kiti gamtos įstatymų peržengimai, turi savo bausmę. Riebumo nepajiegumas, neveiklus protas, raudona nosis, pučkuotas veidas, kroniški odos išbėrimai, didelis nuovargis ir nerviškumas, priguli nuo neprižiurėjimo žlepčiojimo aparato. Šiomis dienomis daugelis priverstinai valgo visokių nesužlebčiojamų valgių paakstinti nuvargintą gomurį. Tokių asmenų vienintėlis miklinimas, tai vaikščiojimas prie ir nuo stalo. Perpenėtas skilvio nemalimu sergantis, kuris pripratęs prie lengvo gyvenimo smagumų, kuomet priverstas dirbti ant lauko, ras, jog jo pusėtinas nesveikumas, ir metų senumo odos ligos pranyks, ir tuo jaus naujai energingas.

Žinoma, ne visi gali visą laiką buti ant lauko, bet bile kas gali miklintis nors trumpą laiką, ir valgyti paprastą naudingą maistą.

Sveikata priguli nuo paprasto vidutiniško valgio. Nereikia mėginti visokių valgių, bet renkant, vartoti sveiko proto.

Pastabos.

‡‡ Amerikiečiams, važiuojantiems į Sovietų Rusiją, patartina pasiimti apart šiltų drabužių, užtenkamai miltelių naikinimui arba apsigynimui nuo palšųjų gyvunėlių, kurių, sako, neprivažiavus Rusijos, bet važiuojant per Lenkiją, Lietuvą, Latviją ir Estoniją traukinuose arba viešbučiuose prikimba tiek, kad sunku ir atsikratyti.

‡‡ Važiuojantieji iš Lenkijos, Lietuvos ir Čekijos į Ameriką, prieplaukose Belgijoje, Holandijoje arba Vokietijoje sulaikomi visai sąvaitei, kur buna čiepijami ir maudynėse kašierijami, net drabužiai spraginami, kad panaikinus nehigieniško gyvenimo vaisius.

‡‡ S. V. dar yra skolingos geležinkelių kompanijoms $280,000,000 nuo to laiko, kada valdžia kontroliavo geležinkelius. Lietuvos valdžia jau šitame yra pasekmingesnė, nes pati valdydama visus Lietuvos geležinkelius, turi milijonus auksinų pelno. Tik gaila, kad taip mažai tų kelių Lietuvoje yra.

‡‡ London'as turi dabar 7,500,000 gyventojų, arba tiek, kiek visoje Kanadoje visų gyventojų.

‡‡ Rusijoje dabar svaras cukraus 25,000 rublių, sviesto svaras tiek pat. Todel Rusijos žmonės išmoks gerai aritmetiką skaitliuoti: vis tukstančiais ir milijonais visa-kas skaitoma.

‡‡ Rusijoje (Petrograde) tik per porą valandų leidžiama elektros šviesą; kerosino, nė žvakės už jokius pinigus negaunama. Gi "Laisvė" visiems į akis spjaudo, kas tik bando sovietus pakritikuoti.

‡‡ "Draugo" naujasis redaktorius rašo ilgiausius traipsnius ir kabinėjasi nė iš šio, nė iš to, koliojasi su socialistais, liberalais, tautiečiais. Žinoma, jo užduotis "kovoti su bažnyčios priešais" — tam juk kunigai deda pinigus palaikymui tokio "Draugo," kuris iš savo skaitytojų pusės išlaidų neuždengia. Pagyvęs, nusimalšįs, tik kol jaunas ir užėmęs tokią vietą, taip jam ir rodosi visur bedieviai, kuriuos visus norėtų išnaikinti, kaip tas DonKišotas su malunu kovodamas. Pails ir nieko nepešęs apsimalšįs.

‡‡ Lietuvos valdžia, vaduodamasi karės stoviu, kas kartas darosi žiauresnė, rustesnė. Pirmiaus socialistai kėlė gvoltą, kad tik jųjų "Socialdemokratą" cenzuruoja; gimus "Lietuvos Balsui," pažangiečių organui, nekartą buvo po pusę ir daugiau špaltos cenzuros išbraukiama straipsnių, iki ant galo visai neuždarė tą laikraštį. Tai yra gėda ir liudna, kad toki prajovai dedasi musų tėvynėje. "Lietuvos Balsas" buvo vienas iš gyvesnių laikraščių Lietuvoje, jame buvo rašomi gyvieji dienos politikos klausimai, ne kokių pienburnių, bet pasižymėjusių musų rašėjų ir diplomatų, kaip prof. A. Voldemaro, K. Žalio, Vaižganto ir kitų, redaktoriaujant A. Smetonai.

‡‡ Sulig "Liet. Uk." pranešimo, "Lietuvoje," valdžios laikraštyje, įdėta raštų, kuriais įrodomas reikalas priimti Tautų Sąjungos sutartį. Gi šiuo klausimu Lietuvos visų piliečių aiškus nusistatymas: **kovot ir žut kovoje del Lietuvos nepriklausomybės.** Iš to matyti, kad Lietuvos piliečiai yra pasirengę, kad ir karo lauke, kautis, bet nesiduoti pasivergti.

‡‡ Vokiečių pinigų kursui vis puolant žemyn ir žemyn, musų Tėvynėje naudojimasis paliktais vokiečių "Ostais" daug žalos daro. Nekalbant jau apie visus nepatogumus, naudojimosi svetima valiuta, tas naudojimąsis padarė Lietuvos valstybei didžiausių nuostolių. Butų laikas Lietuvai savo pinigų pasirupinti.

‡‡ Iš paskutinio S. L. A. valdybos susivažiavimo sekretorės raporto, pasirodo, kad šita organizacija labai pasekmingai gyvuoja, jos sekretorė p-lė Jurgeliutė labai atsakančiai raštinės tvarką prilaiko. Visas S. L. A. turtas yra 353,174.63. Nebe to, kad komunistams parupo šios organizacijos turtas.

‡‡ Kada-gi Lietuvos pačta susitvarkis ir pradės veikti normališkai? Brolis man leido laišką iš Vilkaviškio paštos, ir žymė paliudija 7-V-'21, gauta Boston, Mass., lapkr.14 d., reiškia, truko kelionėje laiškas 6 mėnesius ir 7 dienas, na, o laiškas kaip-tik buvo labai laukiamas svarbiu reikalu. Dėlei prastos komunikacijos su Lietuva nemažai amerikiečiai nustoja upo ir atsisako kitas net nuo šelpimo savo giminių, nemažai del to ir visoki šmugelninkai pinigų persiuntime žmones išnaudoja.

‡‡ Sandaros 8-tas Seimas padarys svarbiausią reikalą, jei patvirtįs pereito Seimo sumanymą, t. y. savo partijos Fondą politiškiems reikalams, patvarkant sulig 25 kuopos įnešimo. Kol mes nesirupįsime savo partijos fondo papildymu, tol busime bejiegiais ir politikoje.

‡‡ Tarptautinėje nusiginklavimo konferencijoje, kuri susirinko Washington'e, pirmutiniame posėdyje valstybės sekretorius Hughes pasiulė Amerikos planą sumažinti ginklavymąsi. Tai yra naudingas sumanymas. Jeigu jisai butų priimtas, tai valstybės sutaupintų kasmet šimtus milijonų dolerių žmonių pinigų, sumažėtų ir karo pavojus ateityje.

‡‡ Chicagoje žadąs išeiti naujas laikraštis apie Naujus Metus. Kiek teko nugirsti, busiąs sąvaitinis, tautiškos pakraipos; dar jieškoma redaktoriaus.

‡‡ Chicagiečiams reikėtų turėti dienraštį, kuris rupintųsi jųjų ir Lietuvos reikalais arba tikras lietuvių gynėjas.

DAUGKENTIS.

NEPATIKO LENKAMS.

Lietuvių masinis susirinkimas Cooper Union salėje, New Yorke, lapkričio 13 d., kur tapo užgirtos rezoliucijos priešais lenkų terorą Vilniuje ir visame pasienyje, labai nepatiko ponams lenkams, kurių spauda Amerikoje pavadino tą protesto susirinkimą "gudria intriga, nukalta vokiško kalvio, kad išnaudojus Washingtono konferenciją," nes nutarta nusiųsti tas protesto rezoliucijas viso svieto diplomatams. Lenkeliams didei nepatiko ir piliečio K. Pilėno rašymai nedėliniuose "New York American," kur išrodoma Prancų ir Lenkų machinacijos užgriebime kaimyniškų šalių, kad padarius "didžiulę Lenkiją."

Iš lenkų spaudos matyti, kad lenkai nei dabar nepripažįsta neprigulmingos Lietuvos, kada Lietuva tapo priimta į Tautų Lygą ir po senovės vis tvirtina, kad Lietuvą valdo vokiečiai arba bolševikai, kuriems Lietuva reikalinga kaipo tiltas susisiekimui, kam yra priešinga Prancija, nes jos tikslas yra nusmaugti Vokietiją kogreičiausiai.

Lenkų pulkininkas Kleczkowski's, esantis Prancų slaptoje žvalgyboje, pasikalbėjime su pil. K. Pilėnu atvirai ir drąsiai pareiškė, kad "Vilniaus klausimo visai neesą. Lenkai pasiliks netiktai Vilnių, bet užims ir visą Lietuvą, Latviją ir Estoniją. Klaipėdos kraštas jau Prancų rankose ir pasiliks tolei, iki pereis Lenkijos rankosna. Lietuviai, latviai ir estai Lenkijos globoje bus palaimingi, kaip kad škotai ir velšai Anglijos globoje, "nes tokis yra Prancų ir lenkų nusistatymas."

Taigi visi lietuviai įsidėmėkite, jogei mes nė momento negalime praleisti nebudėję, nesergėję savo nepriklausomybės, ir visados turime buti gatavi apsigynimui nuo lenkų verguvės-baudžiavos, atsiimti savo sostapilę, Vilnių, ir išliuosuoti visus lietuviškus kraštus nuo lenkų globos. O kad tai atsiekti, yra reikalinga kiekvienam lietuviui pirkti Lietuvos Laisvės Paskolos Bonus ir šelpti tauos, kurie gina ir gins Lietuvos nepriklausomybę.

Trumpi paminėjimai apie "kulturiškus" lenkų darbus anglų spaudoje padarė didelį subruzdimą lenkuose, kas ir vėl patvirtina reikalingumą lietuviško žurnalo anglų kalboje, kur galėtų buti apšviesti visi lenkų "kulturos darbai", kas priverstų pačius lenkus ir prancus apie Lietuvą kalbėti ir skaitytis visai kitokioje prasmėje, negu iki šioliai.

P. Mikolainis.

KODEL TYLIMA?

Šiurpu darosi sužinojus, kad valdžia uždarė Kaune išeinantį "Lietuvos Balsą" — tą "Balsą", kuris skambėjo garsiai turininga savo įtalpa ir apie kurį net Amerikos kai-kurie liet. laikraščiai išvadas padarė, buk jis veda į Varšavą ir t. t. Bet vėliaus, matyti su "L. B-su" apsipažinę, girt negyrė, bet ir peikt paliovė. ("Lietuvos Balsas" buvo greičiau dvarininkų organas, negu Lietuvos darbo žmonių. Jo redaktorius, p. Smetona, pats yra įgijęs dvarą kraičiu su pačia. Visa "L. B." žemės klausimu politika buvo labai "poniška," ir Valstiečių Sąjunga, su kuria mes esame susigiminiavę, buvo ir yra griežtai jai priešinga. Kitais klausimais "L. B." turėjo gerų straipsnių. Pasižymėjo labiausiai kritikavimu Lietuvos valdžios nedateklių ir prasižengimų. Bet reikia nepamiršti, kad budami "valdžioje" patys p. p. Smetona ir Valdemaras nebuvo "geresni," ir musų perdidelio pritarimo negalėjo turėti — jiedu buvo krikšč. - dem. įrankiai. Valstiečių Sąjungos organas "Liet. Ukininkas" matė daug nešvarumo, gudriai užslėpto, "Lietuvos Balse." Bet kad mes tikime į spaudos ir žodžio liuosybę, tad smerkiame Lietuvos valdžią už uždarymą "L. B." **Red.**). "Lietuvos Balsas" pasirodė nuo š. m. gegužės mėn. pradžios. Trumpu savo gyvavimo metu suspėjo daug pasakyti apie trukumus dabartinės klerikalinės valdžios aparatą, podraug duodamas ir sveikų patarimų kritikuojamam subjektui.

Aiškindamas Liet. valdžios netaktą, "L. B." lietė visas ministerijas, Steigiamąjį Seimą ir t. t. Kiek daugiaus tekdavo užrubežių ministerijai. Ten buvo rašoma apie derybas Bruselyje, latvių ir lietuvių sieną, Rusijos su Lietuva politiką, apie tremtinius, kurie taip gausiai plaukia iš Rusijos su padirbtais pasais, žodžiu — nebuvo to klausimo, kurio gabi ranka ir blaivus protas tokių, kaip prof. Voldemaras, Smetona (buv. valstybės

prezidentas), kun. Tumas ir burys kitų veikėjų nebutų palietę, nurodinėdami blėdingą musų valdžios taktiką. Kas yra skaitęs "L. B.", galėjo persitikrinti, kad buvo vadovautasi gerais norais ir apgalvotai, nes permetus akia nuo pirmo num., kas buvo rašoma birž. ir liepos mėnesiais, galima pastebėti, kad šiandie tas pildosi. Lietuvos delegatai Bruselyje privedė Lietuvą prie to, kad prisieis Lietuvai tąsytis su savim trunijantį Lenkijos lavoną. (Pats p. Valdemaras, atstovaudamas Lietuvą Paryžiuje, taipgi nemažai "košės privirė," kuri kitiems prisiėjo išvalgyti. **Red.**). Kaip lygiai ir pati valdžia, negalėdama prasitrint akis, prisileido į pačią Lietuvą svetimų šalių gaivalų: žydų, rusų ir kitų, kurie, vietoje pastumėti nepriklausomybės vežimą, iki pat kalno viršunės, skubiai pradėjo traukti žemyn. Šiandien tą gali patirti, kas yra buvęs nesenai Lietuvoje: kas daugiausia stumė rėmė nepriklausomybę pirmyn, tas mažiausia turi teisės, kaip, pavyzdin, ir "L. B." Gi įvairųs grobonys per įvairius kyšius turtus sau krauja, ir toki žmonės, kaip Stilsonas, Gabrys ir panašios rušies intrigantai, ramiai, kaip voras, tinklus pina ministeriams po nosimis neliečiami.

Šiendien matome, uždarytas vyriausybės įsakimu "Lietuvių Balsas," sugabių musų politikų ir darbuotojų — laikraštis, kuriam nėra progos egzistuoti, nes sako valdžiai: "Nesidėkime su lenkais, nes jei per prievartą mus paims, tai nors pasiskųst galėsime, jeigu-gi patys atsiduosime, išėjimo nėra" — žodžiu, peikė valdžios darbuotę. Net ir musų Chicagos prof. Bučiui teko pamatyti savo "feisą" "Liet. Balse." Rimta kritika Liet. valdžia, matyti nepatinka. Taigi musų klerikalai nutarė: žut-but, parodysime, ką galim! Kur-gi tad Lietuvos valdžia traukia: į garbę ar į peklą?

A. Alksninis.

PADĖTIS SIBIRE.

POLITINĖ PADĖTIS TOLIMŲJŲ RYTŲ.

(Tąsa iš num. 44-to).

Čekai-gi, kaipo skaitlingiausieji iš visų interventų, paėmė savo žinion visą Sibiro geležinkelį, kurio valdymas davė jiems gero pelno: vagonai prekių pervežimui tuo laiku buvo sunkiai gaunami, o Sibiras, po didžiumiečių valdymui, buvo likęs plikas, alkanas ir basas. Turėdami savo rankose geležinkelį, čekai savo prekėmis užpildė Sibirą. Bet todel karo medžiaga savo laiku nepasiekdavo fronto, o ir patys rusų valdininkai žiurėjo tiktai, kaip savo kišenius pripildyti, o ne savo tiesioginio tikslo. Kariuomenė (Kolčako) buvo blogai aprupinta, valstiečiai suerzinti visokiomis baudos ekspediciomis, ir todel prasidėjo abelna priešvaldiška opozicija. Nuo Permos Kolčakas priverstas buvo traukties; po Omsku tapo visai sumuštas ir didžiausioji dalis kariuomenės jį apleido. Tuomet tai prasidėjo jo skubi ir betvarkė evakuacija į Rytus. Bet laikas ištaisymui savo valdymo politikos jau buvo praleistas ir jau po Omsko mušių buvo supratama, jog Kolčako viešpatavimas jau užbaigtas. Nižneudinske jisai pasidavė francuzų ir čekų kariuomenės vadui Sibire gen. Žanenui jo globon. Irkutske-gi, įsakymu to paties generolo, buvo išduotas dižiumiečiams (Sausio, 1920), kur ir tapo nužudytas. Laike evakuacijos dingo ir vienas traukinys rusų aukso, — kam jis papuolė — žinių nėra. Čekai-gi pamaži sutraukė savo kariuomenę į Vladivostoką ir sąjungininkų bei savo nupirktais laivais su visokiomis prekėmis, karo medžiaga — iškeliavo į Čekiją. Kiek gerybės čekai išsivežė iš Rusijos — sunku pasakyti. Prieš pat Kolčako valdžios žlugimą, Vladivostoke buvusisis jo armijos vadas, generolas Gaida (čekų kariškasis gydytojas) sukėlė maištą, norėdamas sutverti demokratinę rusų valdžią Sibire. Maištas nepasisekė ir ėję su juo rusų karininkai ir kareiviai buvo smarkiai nubausti. Užsibaigus Kolčako tragėdijai Irkutske, čekų, francuzų ir anglų kariškosios misijos tuoj išsidangino — liko vien japonai su amerikiečiais. Jau Kolčako valdžia visur buvo nuversta, bet Vladivostoke vis dar tebesilaikė jo paskirtasis gen. Rozanovas. Sausio mėnesyje, 1920 metų preiškolčakiniai partizanai apsupo Vladivostoką iš visų pusių. Japonai palaikė neoficialiai Rozanovą — amerikonai buvo prielankųs partizanams. Anksti rytą, sausio 31, 1920 metų partizanai atakavo tvirtovę. Apginti Rozanovą buvo paskirta kompaniją japonų, bet atėję amerikonai pareikalavo japonų pasitraukti. Partizanai užėmė tvirtovę, jieškojo Rozanovo, bet jau jo nebesurado, nes jis buvo pasislėpęs japonų karo štabe, o iš tenai iškeliavo į Japoniją. Vladivostoke susitvėrė koalicinė valdžia iš socialistų ir dižiumiečių. Amerikonai, apgarsinę, jog jų tikslas padėti čekams, jau užbaigtas, pradėjo evakuoti savo kariuomenę. Balndžio 3, 1920 metų išplaukė paskutinis jų laivas, o naktį, balandžio 4 japonai padarė pervartą, motivuodami savo pasielgimą tuom, jog juos užpuolę partizanai. Gerokai apšaudę kai-kuriuos valdžios namus, jie beveik be aukų užėmė visą miestą ir visur iškėlė savo vėliavą. Koalicinė valdžia pasijuto keblame padėjime, prisiėjo daryti su japonais visokių sutarčių, ačiu kurioms japonai faktiškai buvo šeimininkai pajurio krašte patapę.

Generolas Semionovas vis dar tebesilaikė Užbaikalyje. Jis vedė kovą su taip vadinama "Kappelio armiją" (dalis Kolčako armijos, susidedančios vien iš laisvanorių Votkino ir Iževsko darbininkų, kuri, nors ir priešdidžiuomietinė, bet labai demokratinga) likusia vienintėlė organizuota vienata iš visos didžiulės Kolčako armijos ir su mušiais perėjusią pėkščia visą Sibirą nuo Volgos krantų. Atėjus į Čitą, prie Semionovo ta armija neprisidėjo už jo šunybės Kolčako laikais. Tuo laiku partizanai užpuolė Semionovą. Jis to užpuolimo neišlaikė ir turėjo pasitraukti į Mančžiuriją. Sykiu iš Užbaikalio traukėsi ir Kappelio armija. Mančžurijoj jas atbidvikinai nuginklavo ir pervežė į Pamario kraštą. Semionovo kariuomenė sustojo Grodekove, o jisai pats apsigyveno Port-Arture. Kappelio-gi armija į 2000 kareivių sustojo arčiau Vladivostoko: Nikolsk - Ussurijske ir Razdolnoje. Taip jiems bekovojant praslinko ištisi metai.

Per tą laiką koalicinė valdžia, išėjimui iš keblaus padėjimo, pasidalino į dvi dalis: Vladivostoke liko vieni socialistai, pasivadindami savę laikinaja valdžia, o didžiumiečiai su Nikiforovu priešakyje išvažiavo į Čitą, kur ir susispėtė prie Krasnoščiokovo (Tobelsono), tverdami "buferą" vardu "Tolimųjų Rytų Respublika." Jie į trumpą laiką sušaukė steigiamąjį susirinkimą, kuris susidėjo beveik iš vienų komunistų. Krasnoščiokovas, steigdamas savo buferą sulig Tarybų Rusijos programą, dekliamavo jį kaipo demokratinį.

Visai kitaip ėjo šioje pusėje nustatytos Japonų neitralės zonos. Socialistų laikinoji valdžia buvo neaktyvė ir bejiegė. Deši-niojo sparno organizacijos dirbo išsijuosusios. Sušauktas jų nesocialistinis susivažiavimas Vladivostoke, nutarė nuversti Antonovo (paskutinisis laikinosios valdžios premjieris) valdžią, įtraukdamas į tą avanturą ir Kappelio armiją. Kappelio beginklė armija panešė aukų užmuštais ir sužeistais į 20 žmonių, nuversdama gegužio 26 š. m. laikinąją valdžią.

(Bus daugiau).

PASKOLOS VAJUS ĮSISIUBAVO.

(Tąsa nuo 1 pusl.).

Kolion.	Kvot.	Užraš.	Sumok.
1) Amsterdam, N.Y.	$5,000.	$5,000	$5,000
2) Bronx, N. Y.	1,000.	1,300.	1,005.
3) Grand Rapids, Mich.	1,000.	1,450.	1,060.
4) Hoosick Falls, N.Y.	500.	700.	500.
5) Milwaukee, Wis.	1,000.	1,150.	1,020.
6) Sugar Notch, Pa.	600.	600.	600.
7) Springfield, Ill.	1,000.	1,550.	1,205.
8) St.Louis, Mo.	500.	750.	635.

Taigi sveikiname šias kolonijas už jų gražų pasidarbavimą Lietuvos labui. Jau matome, jog sekančiame pranešime turėsime progos daugiaus tokių kolonijų pasveikinti. Tiktai prašome visų stočių kuoveikiausia apie savo darbuotę pranešti ir surinkitus už bonus pinigus Misijos raštinėn prisiųsti, taip, kad galėtume visoms kolonijoms užsipelnytą kreditą atiduoti.

Iš virš paduotų kolonijų, kaip matote, jos dar ir viršaus savo kvotos padarė ir dar nesustojo veikusios, bet deda visas galimas pastangas, kad kvotą padvigubinti.

Worcesteris, kuriam kvotos nebuvo skirta, nes savo pirmąją kvotą padarė su kaupu, girdėti, kad smarkiai darbuojasi ir kaip sužinojom iš privačių šaltinių, tai rodos jau pardavė bonų už apie $10,000.

Du Bois, Pa., susitvėrė paskolos stotis, kuriai kvota paskirta $1,500., bet kaip pranešama, tai Duboisiečiai savo kvotą rengiasi padvigubinti. Pradžiai pusę tukstančio dolerių jau prisiuntė.

Pasidarbavus Chicagos Paskolos Stočių Apskričio Valdybai, sujudinta daug mažų ir didelių kolonijų. Laike sekančių kelių sąvaičių visose Chicagos apielinkės kolonijose įvyks prakalbos. Tenai su prakalba lankysis Juozas Šaliunas ir keletas kitų kalbėtojų. Kurioms kolonijoms dar apie tai nepranešta, bet kurios norėtų ta proga pasinaudoti pas savęs prakalbas surengti, toms patariame tuojaus rašyti Paskolos Stočių Apskričio pirmininkui J. Mickeliunui, šiuo adresu: **3140 So. Wallace St., Chicago, Ill.,** arba tiesiog Misijon, adresuojant:

Lithuanian Representative,
370 Seventh Ave.,
New York City.

Kaunas, spalio 17, 1921.

Pranešimas.

Nuo Pijušo Žilaičio.

Šiuomi prašau paskelbti visuomenės domei sekantį dalyką:

1920 metuos aš iš Norwood, Mass. buvau parvažiavęs Lietuvon, kur man gerokai patiko, kur yra visko pilna ir galima gerai gyventi. Bet Amerikojė mano buvo pasilikę apie keli tukstančiai dolerių. Budamas Lietuvos pilietis ir norėdamas atsiimti savo pinigus kreipiausi į Lietuvos Emigracijos Biurą pas vedėją pil. K. Norkų, kuris man sutaisė kelionę Kanadon, kur aš labai puikiai davažiavau, o iš ten Norwoodan. Atsiėmęs savo pinigus pusę išsimainiau į auksinus Baltic States Finance Corporacijoje, kur man davė labai gerą kursą, o pusę parsivežiau Travelers čekiais, gautais toje pačioje Korporacijoje. Laivakortę taip-pat pirkau B. St. C. ant laivo "George Washington", kur kelionę drauge su Vaičiunu, su savo sunum ir kitais lietuviais turėjau labai puikią ir visiems patarčia važiuoti tik per Baltic States Finance Corp., kuri geriausiai patarnauja keleiviams iš Bostono iki Kaunui.

Prie progos noriu priminti, kad nekurie žmonės bereikalingai šmeižia B. S. F. Corporacijos įgaliotinį. Nors tiesa šmeižia tik vienas p. Neveckas iš Norwoodo, matomai, norėdamas agentauti kitoms bendrovėms. Nesmagu, kuomet žmogus lieja tulžį ne ten, kur reikia. Mano sunų ir mane jis norėjo atkalbinti nuo važiavimo per Baltic S. F. C., sakydamas, buk kelionėje busime sulaikyti ant trijų metų, bet mes važiavome ir parvažiavę Lietuvon džiaugiamės gera kelione ir geru Baltic States Finance Corp. ir Liet. Emigracijos Biuro patarnavimu.

P. Žilaitis (Piušas).

Mes taip-pat važiavome per Baltic States Finance Corporation ir šiuomi reiškiame savo padėką už gerą patarnavimą.

William Žilaitis.

Senas Bostono gyventojas ir Vytauto Dr-tės narys.

Antanas Spurga.

17 metų gyvenęs St. Louis, Mo., gerai žinomas pažangiems lietuviams ir Šv. Kazimiero Dr-tės pirmininkas **Petras Yapkėnas.**

Žiemos Vakarams

Sulaukus šaltos žiemos vakarus kiekvienas juos praleidžia namuose. Tad, kad nepraleisti juos veltui, ir kad įsigyti dvasinio peno, patartina perskaityti šios knygos:

ŽMOGAUS PAREIGOS, didelė knyga iš 245 puslapių, kurioje nurodoma, kaip reikia žmogui gyventi. Kaina $1.00

SVETIMOJ PADANGĖJ PASAULIO VERPETUOSE. Eilių knyga, didelio formato, 200 puslapių, kurioje telpa daug linksmų dainelių. Kaina $2.00

"AIDŲ - AIDUŽIAI", ką-tik gavome iš Kauno, Fausto Kiršos, žymaus poėto eilių knygą, virš 100 eilių, 111 puslapių. Kaina .. 25c.

VISAS SVIETAS: žemė, kalnai, vanduo, upės, žmonės, miestai; kiekvienam naudinga knygutė. Kaina ..... 20c.

DANGAUS AUKŠTUMAS IR ŽMOGAUS SENUMAS. Labai žingeidi knygutė, su daug paveikslų ir eilėmis "Anykščių šilelis", 150 puslapių. Kaina ..... 20c.

ANDERSONO PASAKOS. Puiki pasakėlių knygelė su paveikslais, labai naudinga priaugančiam jaunimui. Kaina .. 30c.

TRACHOMA. Nurodoma, kaip sergėti akis, ką visiems reikia žinoti. Kaina ..... 15c.

LIETUVOS GASPADINĖ. Kiekvienai moteriai ar merginai reikia perskaityti. Kaina ..... 10c.

Patariame kiekvienam sandariečiui arba "Sandaros" skaitytojui šias knygas įsigyti. Taipgi turime Lietuvos laikraščių, "Lietuvos Ukininką" ir kitų, kurie parsiduoda po 5c. Reikalaudami sykiu siųskite ir pinigus.

"SANDARA,"
327 E Street, Boston 27, Mass.

- GAUS -
Kalėdų Šventėm!

Jei šią savaitę pasiųsite per musų Banką pinigus į Lietuvą, tai jusų giminės gaus juos Kalėdų Šventėms!

PASISKUBINKIT

KURSAS LABAI ŽEMAS

BALTIC STATES BANK,
294 Eighth Ave., New York, N. Y.

JAU IŠĖJO IŠ SPAUDOS "ŽELMENIJA" Nr.2

"ŽELMENIJA" **Botanikos Mokslo Žurnalas, leidžiamas kas trečią mėnesį.**

"ŽELMENIJA" yra šios rušies lietuvių vienintėlis žurnalas.

"ŽELMENIJOS" No. 2 (antras) su paveikslais. Telpa 400 suvirš įvairių augmenų—"žolių" vardai (daug mediciniškų).

"ŽELMENIJOS" prenumeratos kaina: **Amerikoje ir užsieniuose metams $1.00. Pavienis numeris 50c.**

UŽSIRAŠYKITE "ŽELMENIJĄ"!

Adresas: **P. A. JATUL,**
P. O. Box 2128, Boston, Mass.
Rašydamas laišką paminėk "Sandara".

Didele Naujanybe!

LIETUVOS VYTIS! Puikus musų tautos ženklas, kurio paveikslas privalo rastis kožno lietuvio namuose. Labai gražiai dailininko Zmuidžinavičio nupieštas ir puikiai 4 spalvomis litegrafuotas ant geros popieros, miera 23½x29½ colių, su prisiuntimu kaina $1.00

LIETUVOS NAUJAS ŽEMLAPIS, tik-ką parvežtas iš Lietuvos, nedidelis bet aiškiai pažymi: geležinkelius, plentus, vieškelius, ežerus, upes, miestus, miestelius ir apskričius. Kaina .....45c.

LYTIES MOKSLAS. Didelė daktariška knyga, kurios jau nuo senai buvo pageidauta, dabar jau išėjo iš po spaudos. Labai žingeidi ir naudinga knyga, viską išdėsto, kas tik reikalinga žinoti kiekvienam vyrui bei vaikinui, moterei ir merginai apie savo lytį. Knyga didelio formato arti 500 pusl., 200 paveikslų, tvirtai ir gražiai apdaryta, su prisiuntimu kaina $7.00

P. S. Del greitesnio šios knygos išplatinimo aš visiems užsisakusiems šią knygą ir prisiunčiant $7.00, bus prisiųsta knyga ir dovanų: Vytis ir Žemlapis, tiktai iki 15 d. gruodžio. Todel pasiskubinkite šia proga. Adresas:

M. J. DAMIJONAITIS,
4559 SOUTH HERMITAGE AVE., CHICAGO, ILL.

Lietuviai Amerikoje

LAWRENCE, MASS.

P-lės Unės Babickaitės Spektaklis ir Koncertas.

Lapkričio 13 d., Lietuvių Kliubo Salėje atvykusi pas mus trims-keturioms sąvaitėms p-lė U. Babickaitė surengė vakarą. Scenoje pastatė du veikaiuku: **1) Alkanas Jonukas** ir **Sudaužytas Veidrodys.** Pirmame veikale Onytės - gimnazistės rolę lošė pati musų artistė Unė, o Jonuko, gimnazisto, rolę — A. Cilcius. Apie musų artistę Unę Babickaitę nėra reikalo aiškinti, ji jau nuo senai mums žinoma, kaip Lietuvoj, taip ir čia, Amerikoj jau bent dveji metai (atvažiavo sykiu su g. J. Vileišiu). Bet jaga iki šiol tik gėrėjosi Vakarai, Chicago ir kitos kolionijos Illinois valstijoje. P-lė Babickaitė nori ateinančioje vasaroje išvažiuoti į musų Tėvynę - Lietuvą, taigi ji dabar atvažiavo į Rytus, kad įžymesnėse vietose, musų stambiau apgyventose kolionijose, surengus vieną, kitą vakarą ir pasidarbavus musų scenoje. Bet prie minimojo vakaro Jonukas (A. Cilcius), kaipo "gramozdas" ir visad "alkanas" labai atatiko savo rolei ir jau, kiek galima buvo pastebėti, geriau negalima buvo atlošti (imant musų vietos scenos mėgėjus - artistus).

Antrame veikale "Sudaužytas Veidrodys" pasižymėjo taipgi tas pats A. Cilcius, J. Petrikonis ir p-lė Černiauskaitė. Abu veikaliukai labai lawrenciškiams patiko ir kaipo režisoriuojant pačiai musų artistei Unei, ilgai liks atmintyje.

Vakaruose mes Unę Babickaitę girdėjome iš laikraščių, kaipo teatro artistę, dramos artistę, bet ji čia pas mus daugiau pasižymėjo kaipo artistė dainininkė. Iš sudainuotų jos dainelių, butent: 1) Nemargi sakalėliai — J. Tallat-Kelpšos, 2) Ariją iš "Birutės"— M. Petrausko, 3) Dainą iš "Rusalkos" — Dargomišskio, 4) Balladą iš "Fausto" — Guonod, 5) Pikovaja Dama — Čaikovskio, 6) Leiskit į Tėvynę (liaudies daina) pasižymėjo, kaipo tikroji musų dainininkė. Jos gražus, tyras, skambus balselis visus klausytojus žavėjo. Aplodismentų nebuvo galo. Gavo ir gražių gėlių buketą iš publikos (rodos suteikė daktarai Mikolaičiai).

Apart viršminėtų dalykėlių dar buvo solo smuika ir keturis kavalkus tinkamai atliko J Kibildukas. Piano solo paskambino ir-gi gerai A. Tataronytė. Vakarą užbaigė Neprigulmingosios lietuvių katalikų parapijos choras po vadovyste gabaus ir visų gerbtino vargoninko K. Diržio. Sudainavo: 1) Tykus buvo vakarėlis — S. Šimkaus, 2) Eina garsas nuo rubežiaus — J. Naujelio, 3) Neprapuls musų Tėvynė — J. Čižausko ir 4) Karvelėlį — Sasnausko, pritariant solo musų dainininkei - artistei Unei Babickaitei.

Vakarą padėjo surengti Neprigulmingosios L. K. Parapijos choras po vadovyste K. Diržio. Už tai didelė garbė yra tam musų chorui. Tiktai kaip dar musų žmonės nepratę yra prie geresnių surengimų, vakarų, tai pačiai artistei reikėjo padėti daugiausia darbo, o dar čia pasitaikė oras šaltas - drėgnas "šaltis," tai musų Unė net ir susirgo.

Publikos, kai del Lawrence miesto buvo daug, pilna salė, net stačių buvo, tik nieko nesimatė iš musų Romos-katalikų, rodos, kad ir jų čia ir nebutų, mat, turbut "boikotavo," kad be jų "žinios" surengta. Bet musų artistė p-lė Unė nėra partyviška ir tik dirba del dailės, del musų teatro, jo ištobulinimo, taigi tik ir reikėtų remti tokius vakarus ir kuodaugiausia lankytis, ka teatras musų galėtų pakilti, pasitobulinti, o jei neremsime musų darbininkų toje srityje dirbančių, tai teatro, toje pilnoje žodžio prasmėje, niekad ir neturėsime. Butų gerai, kad t. musų lawrenciškiai Rymo-katalikai pamestų tą blogą įprotį ir visad ateitų pasižiurėti geresnių dalykų.

Kaip jau aukščiau sakiau, kad p-lė Unė Babickaitė nori atlankyti keletą vietų musų Nauj. Anglijoje. Iš Lawrence va žiuos į Bostoną, paskui į Worcester ir kitur. Beje, dar Lapkričio 20 d. ji turės koncertą Haverhill, Masi. Ten rengia Nemuno choras. Velytina, kad haverhilliečiai taip-pat paremtų ir išsineštų gerą įspudį, kaip išsinešė lawrenciškiai, išeidami iš p-lės Unės Babickaitės vakaro. Ir Unei Babickaitei, musų artistei-dainininkei visi lawrenciškia (tik išskiriant tuos, kurie galėdami ateiti į vakarą, o neatėjo) linki geros sveikatėlės, geriausių pasekmių ir spėkų. Tikimės mes, kad ir kitų vietų lietuviai širdingai priims musų artistę ir visur suteiks atatinkamą paramą - pagalbą. **Mot. Bė—lis.**

NEW BRITAIN, CONN.

L. N. Varpo draugija statė scenoje veikalą "Sugrįžo" lapkr. 13 d. Žmonių atsilankė pilna svetainė, iš ko galima spręsti, kad vietos žmonės atjaučia Varpo draugijai. Lošimas pavyko gerai, nes aktoriai visi parinkti ir ne pirmu kartu scenoje. Didžiausią įspudį į žmones darė akto scena, kada Dičkus prakeikia savo sunų Raulą, manydamas, kad Raulas įskundė Švedą žandarams už platinimą Lietuvių spaudos. Daugelis žmonių apisverkė, matydami tokį pasišventimą Lietuvos kaimiečių atgavimui spaudos.

Kiek teko girdėti, tai varpiečiai labai rengiasi prie koncerto, kuris įvyks lapkr. 24 d., Lietuvių svetainėje, 354 Park St., po pietų. Apart Varpo choro dalyvaus įžymųs solistai ir iš Hartfordo pakviestas choras. Ne vien varpiečiai veikia "dailėje," bet ir apšvietą platina tarpe jaunimo, nes užlaiko savo kambarius, kur buvo diskucijos. Reikia pastebėti, kad prie Varpo susispietęs geriausias jaunimas ir geri tėvynainiai.

Varpo draugija jau antrą kartą pirko Lietuvos Boną. Garbė varpiečiams už jų pasišventimą darbuotis Tėvynės labui.

A. Bijunas.

AMSTERDAM, N. Y.

Mus kolionijos nedidelis veikimas Lietuvos labui. Sunkiausiame mus Tėvynės laike, kuomet Lietuvos žmonių valdžia atsiuntė pirmą misiją į Ameriką, musų kolionijos visos draugijos išrinko po du atstovu ir sutvėrė vadinamą "Politišką Komitetą." Tam komitetui labiausia pasitikėjo ir dabar pasitiki žmonės. Turiu priminti, kad P. K. nutarė tą veikti, kas bus atsišaukiama Lietuvos valdžios per jos atstovybę ir, galima sakyti, to laikosi, ir netarnauja katrai nebut partijai. Susirinkime šmeižtams ant Lietuvos Atstovybės kaip pirmiau, taip ir dabar nėra vietos. P. K. nariai tik tėmija Lietuvos Atstovybės atsišaukimus ir jos raginimus — taip ir veikia. Pavyzdžiu, kuomet pernai buvusis Liet. at. ragino visokiais budais pirkti bonus ir rinkti aukas Lietuvos Šauliams, musų kolionija išpirko, pagal žmonių skaitlių, rodos, neblogai, arti $40,000.00 ir aukų L. Š. sudėjo 3,715.05, bet-gi, pagal reikalo svarbumą, mums atrodė, kad nedaug. Tankiai vietiniai veikėjai suėję kalba: kokia priežastis, kad tose kolionijose, kur lietuvių yra dešimtys tukstančių, paskolos tiek nedaug išpirkta? Kai-kurie spėja, kad kitų kolionijų veikėjai pirmoje eilėje stato partijos reikalus ir tik antroje valstybės. Gi pas mus priešingai. Gal kai-kurie manys, kad pas mus bepartyviški žmonės. Ne — jie yra partiviški, tik šiame momente partijas biskį atmeta į šalį.

L. L. P. B. musų kolionijai buvo paskirta kvota $5,000.00, bet buvo išparduota $5,950.00. Per Lietuvos atstovų, V. Čarneckio, Viniko ir Mastausko prakalbas, apart bonų pardavinėjimo buvo ir renkamos aukos: Lietuvos Gynimo Komitetui surinkta $36.36, padengus išlaidas, liko $24.69, pridėjus aukas Lietuvos Sunų ir Dukterų Draugijos $70.00, liko pasiųsti L. G. K. $94.69. Paskutiniam susirinkime P. K. ir L. L. P. staties perskaičius g. V. Čarneckio atsišaukimą, nutarta rinkti aukas Vilniaus atvadavimui.

Žinoma, kaip kitur, taip ir pas mus yra įvairių trukdytojų ir šmeižikų. Daugiausia atsižymi pas mus prieš veikimą Lietuvos labui Trockio bernai bei komunistiškos davatkos. Tie komunistų vergai, kad sumanytų, išsyk visą Lietuvą atiduotų rusams bolševikams ir patys iš savo sprandų padarytų sostą Leninui.

Pastaruoju laiku jie turėjo surengę kelias prakalbas. Jų kalbėtojai tik gyrė Rusiją ir šmeižė kiek galėdami Lietuvą. Taipgi matyt minėtų davatkų kalbėtojas įmokina juos, kad daugiausia šmeižtų vietinius veikėjus, nors jų vardą neminint. Šie taip ir daro.

Turiu pasakyti, kad mus kolionijos lietuviai už savo tėvynę didžiumoje užstoja ir įvairių "bloferių" neklauso.

Dabar jau musų kolionijoje jau nestoka veikiančių labui Tėvynės, kaip iš apysenių vyrų, taip ir iš jaunų vaikinų bei mergaičių.

Prasidėjus kokiam vajui, kaip tai: bonų pardavimui, aukų rinkimui L. Š. arba kitoms valstybės įstaigoms, tai pirmiausia patys sudeda, o paskiaus eina pas žmones prašyti. Taip mus paprastų žmonelių veikiama Tėvynės naudai.

L. L. P. Staties rep.

P. J. Lalas.

MIDDLEPORT, PA.

Dar gal nebuvo rašyta laikraščiuose apie šitą miestą, kuris susideda iš 12 šimtų gyventojų ir yra labai puikioje apielinkėje tarp aukštų kalnų su žaliuojančiais medžiais. Atgal metai laiko buvo šito miestelio gyventojai išsiretinę ir gyvumas nusilpnėjęs, nes čia kitokių išdirbysčių nėra, kaip tik anglių kasyklos, o tos, kurios arčiausia yra, buvo per keletą metų sustoję — nedirbo. Dabar, pradėjus minėtoms kasykloms dirbti, tiek daug žmonių į miestelį prisikimšo, kad jau nė gyvenimų negalima gauti.

Čia yra viena marškinių siuvimo dirbtuvė, bet merginos nusiskundžia, kad nekoki uždarbiai.

Lietuvių čia yra daug, tik žydų iki šiolai nebuvo, bet atgal 3 mėnesiai iš New Philadelphijos, Pa. A. Raulinaitis pirko čia namą — viešbutį — tai į sankrovos vertelgystę atsivežė du žydu. O smuklių čia yra 9, iš kurių 5 lietuviai palaiko tas nuosavybes. Grosernių ir mėsinyčių čia lietuviai palaiko tris su gera pasekme. Yra viena barzdaskutykla lietuvio. Politikos žvilgsnis tarpe lietuvių yra pagirtinas: miesto gaspadorius yra lietuvis — Simanas Radvickas, kuris rašosi Rice; ir miesto teisėjas taipgi yra lietuvis — Edvardas Bubelis. Organizacijų yra tik trys: S. L. A. 218 kuopa, Šv. Juozo pašelpinė draugija ir U. M. W. of A. Unijos skyrius. Bet šių organizacijų gyvenimas yra silpnas, kadangi jokia inteligentija neapsistoja, tik daugiaus susitelkia katalikai ir kaip sena patarlė sako: "kas arti bažnyčios, tas toli nuo Dievo, o kas toli nuo bažnyčios, tas arti prie Dievo," tai tas pats ir su vietiniais gyventojais. Neturėdami čia savo avinyčios, kas nedėlią ar taip sventadienis pulkais traukia į New Philadelphią, Pa. ant pamaldų ir nuo seniausio iki mažiausiam apkarstyta kiekvienam ant kaklo visokių šniurelių, škaplierių, kad tartum įsimaišiusio tarpe kitų ir jau negalės atrasti, kaip paukštuko, turi papaženklinti ir prie valgio apiegavojasi visokiomis žiegnonėmis, ir prieš svetimtaučius civilizuotus žmones pasirodo didžiausiais vagimis, nes žegnonė tik yra palikta nuo baudžiavos laiku, kada dvasiški tėveliai, netekę dvarų, o rinkliavas po nevalia atimdavo nuo žmonių ir bijodami, kad žmonių prakeikimas, kurių atėmė paskutinę avį ar veršį, ir kad juos valgant nepasprankdytų, tai įvedė žegnonę, ir kada geras katalikas persižegnoja, tai jau ir vogtus daiktus gali valgyti be baimės nuo paspringimo.

Viskas čia einasi pagal katalikišką špilių. Šeimininkai su savo vaikeliais, sulaukę nedėlios ar taip sventos dienos, valgo po tris ir keturis sykius, bet įnamiams duoda tik du sykiu. Užklausus, del ko tas yra, tai sako: viena, kad tiek nereikia dirbti, o, kita, ir keli centai lieka kišeniuje — na ir nuopelnas!

Inis.

PITTSBURGH, PA.

Kas-žin, ar yra kitoje kolionijoje žmonės taip nusistatę prieš lietuviškus kunigus, kaip Pittsburgh'e. Šie įvykiai charakteringi. Kada buvo paskelbta, kad Lietuvos atstovas gerb. Čarneckis atlankys Pittsburgą, tai iš stoties nariai sukruto šaukti viešą susirinkimą ir perrinkti stoties komitetą, kas ir buvo padaryta. Komitetas susiėjęs nutarė apielinkės stotis ir parapijas sušaukti geresniam pasitarimui. Bet tie šaukiami neatvyko. Pasitarę su keleta komiteto (staties) narių, suvažiavo ir mus prabaštėliai. Kadangi jau visi planai buvo stoties padaryti, tai nutarė dar padaryti viešą vakarienę ar pietus gerb. Čarneckiui subatoje po pietų ir įžangą ypatai $5.00, viename iš geriausių hotelių Pittsburgh'e — William Penn Hotel. Bet, ant nelaimės, nė vienas žmogus neužsiregistravo vakarienei. Mat, ten but buvę 5 lietuviški kunigai, tai pietųs neįvyko. Na, o anuos metus, kada buvo gerb. atstovas J. Vileišis, kada nedalyvavo nė vienas kunigėlis, tai buvo suviršum 300 žmonių ir stočiai pelno nuo tos vakarienės liko $190.00.

Taigi visai bereikalingi gandai čia skleidžiama, kad priimant gerb. Čarneckį apielinkės kunigai pėtnyčios vakare suvalgė aukas, surinktas Lietuvos Raud. Kryžiui. Kiek man teko patirti, visos aukos, ką surinktos, $130.00 del L. R. K. bus pasiųstos į Lietuvą per Lietuvos Misiją, o už tą vakarienę tai užmokėta iš L. L. Bonų stoties, ką liko priimant gerb. Vileišį. Tai jokias aukas arba bonus niekas nesuvalgė, tik iš stoties užmokėta priimant gerb. Čarneckį. Ir dar ten ne vieni kunigai buvo — ir stoties pora narių.

Tai mat koki dalykai - dalykėliai. **Pittsburgietis.**

CHICAGO, ILL.

Nepaprastas Susirinkimas.

Lapkričio 11 d., p. Meldažio svet. buvo nepaprastas Liet.Am. Rubų Išdirbimo B-vės susirinkimas valdybos sušauktas, kad paaiškinti dalykus b-vės dalininkams. Nors oras buvo ganėtinai šaltas, bet susirinko skaitlingas dalininkų burelis. Apie 8:30 val. vakare b-vės vice-pirmininkas p. C. J. Mačiukas atidarė susirinkimą. Perstatė kalbėti b-vės reikale sekretorių p. G. J. Stungį, kuris pirmu atveju plačiai kalbėjo apie svarbą ir didelį reikalą steigti Lietuvoje pramones, o ypač rubų siuvimo, verpimo ir audimo dirbtuves. Kalbėtojas aiškiai nurodė, kad dabartiniu laiku šios b-vės įsteigta rubsiuvykla Kaune, kuri yra įrengta pagal amerikonišką sistemą, su vėliausio išradimo mašinomis, kurios sutaupo daug bereikalingo darbo.

B-vės vandenpuolinis elektros fabrikas jau yra pabaigtas statyti. Dabartiniu laiku yra dedamas Tauragės miestui oro varinis tinklas, kuris šį mėnesį bus galutinai užbaigtas. Gruodžio mėnesį prasidės gaminimas elektros pajiegos. Pagal sekretoriaus pranešimą, b-vės vandenpuolinis elektros fabrikas b-vei kainuos 2,000,000 auksinų suviršum, kuris gamins vidutiniškai 250 arklių jiegos. Ši b-vė (Lietuvoje vadinama: Amerikos Lietuvių akc. B-vė "Rubas") padarė sutartį su Tauragės miesto valdžia ant 10 metų teikime elektros šviesos visam miestui. Prie to jau yra rengiama verpimo ir audimo fabrikas prie vandenpuolio, nes verpimo, audimo fabrikas reikalauja įvairių įtaisymų naudojime vandenpuolio, kaip tai, mazgojimui siulų, baltinimui lininių audeklų ir t. t. ir vėliaus išleidimui to vandens atgal į upę. Toliaus kalbėtojas aiškino, kad pagal b-vės verpimo-audimo mekaniko p. Gudžino estimacijas, tai vieno unito dirbtuvė, kuri talpina įvairios rušies mašinas, taip, kad visos galės dirbti normalį laiką prirengdamos darbą įvairiems departamentams. Tokioje dirbtuvėje galės dirbti apie 100 su viršum darbininkų pradžioje, kurie lengvai galės suverpti ir išausti apie 1000 uolakčių ir daugiau audeklo į dieną.

Vėliaus sekė dalininkų nuomonių išsireiškimai, kas-link sukėlimo padidinto b-vės kapitalo metiniam susivažiavime, t. y., $200,000.00, tai beveik visi b-vės dalininkai savo išsireiškimuose pareiškia, kad kiekvienas dalininkas padidintų savo įdėlius. Ką vėliaus ir parodė praktikoje apie aštuoni ar daugiau nariai, pakeldami savo įdėlius iki $1,000.00, kiti ėmė iki $500.00 ir t. t., taip, kad susirinkime likos užsirašyta naujo kapitalo apie $10,000.00. **J. S. Adata.**

L. G. D.

1) Kas nori iš lietuvių žinoti, kas dedasi ir ką veikiama vienoje iš didžiausių intelektualės pajiegos Draugijoje Amerikoje, tas privalo butinai nors pasižiurėjimui įsigyti laikraštį "Gydytojas." Visiems, kurie atsišauks ir prisiųs persiuntimo lėšas 10c. pašto ženkleliais, bus dykai pasiųsta No. 1, 2 ir 3 "Gydytojaus."

2) Kas iš lietuvių nori žinoti, kas dedasi ir ką veikiama vienoje iš didžiausių intelektualės pajiegos Draugijoje Lietuvoje, tas privalo butinai įsirašyti laikraštį "MEDICINA." (Kaina $5.00 metams). Sekančiu antrašu: **Dr. J. Žemgulys,** Kauno Ligoninė, Kaunas, Lithuania.

Dr. A. L. Graičunas,
3310 So. Halsted St.,
Chicago, Ill.

LENKBERNIŠKAS PASITARNAVIMAS.

Kaip-tik atvažiavo Amerikon dabartinis Lietuvos atstovas gerb. V. Čarneckis, tai Amerikos lietuvių klerikalai, kurie politikuoja po priedanga katalikystės plačiaus matydami, kad atstovas jiems yra artimesni minčių, negu, kad pirmasis buvo, nudžiugo, anot to lietuviško priežodžio "tarytum geležėlę radę" ir pasijuto esą viešpačiais, pradėjo su niekuo nesiskaityti, ėmė visokiais budais diskredituoti progresyves organizacijas, žodžiu sakant, pasijuto įsigiję tokius ragus, su kuriais išbadys visą progresyvę visuomenę. Na ir kas iš to išėjo?

Štai prasideda antras paskolos vajus prie naujosios Misijos. Čia jau, rodos, darbas turi buti ne vienos kokios partijos arba klikos, bet bendras valstybinis darbas, prie kurio reikėtų prisidėti kiekvienam lietuviui, kuris tik trokšta laisvės savo Tėvynei, ir kuris tik jaučiasi, kad jo gyslose teka lietuviškas kraujas. Bet pasirodo visai kitaip, vieton, kad visose kolionijose organizuoti bedrus paskolos komitetus, tai musų klerikalai, tartum vogtam kokiam darbui susidaro paskolos komitetas vientik iš prabaščiaus, zakristijono ir kijų šeimynų narių. O sandariečiai arba kiti pažangųs veikėjai kai-kuriose kolionijose kad pasisiulė bendram darbui, tai gavo atsakymą, kad "mums jusų nereikia, mes nenorime su jumis nieko bendro turėti, mes veiksime vieni, o jeigu jus norite, tai susiorganizuokite sau kitą komitetą, ir veikite atskirai."

Šiam pavyzdžiui paimkime kad ir Detroit, Mich., kur sandariečiai pasisiulė bendram veikimui, tai pats kun. Kemėšis, kuris yra Misijos agitatyvio komiteto narys ir gauna iš Misijos iždo tam tikrą atlyginimą, yra pasakęs aukščiau minėtus žodžius.

Sandariečiai ir kitų pažangiųjų partijų veikėjai matydami, kad į bendrą veikimą negalima sueiti ir, antra, matydami, kad du komitetus vienoje kolionijoje organizuoti nėra praktiška, nes tas pažemintų lietuvius svetimtaučių akyse pasirodant, kad pas lietuvius nėra solidariškumo, kad lietuviai, vieton dirbti bendrą valstybės darbą, nemoka subendrinti savas pajiegas, ir tartum žydeliai pasidėję krepšį kas sau šaukia: "eikš pas mane! eikš pas mane!" Pažangieji pasitraukė į šalį ir užleido vietą tiems, kurie sako, kad "mes be jusų vieni galime galime veikti," ir kad pamatyti, kas yra tie MES ir ką gali nuveikti tie MES, kurie savęs priskaito 90%.

Na ir prie ko šiandie priėjo tie MES? Štai atstovas atlankė kolionijas, bet kiek bonų pardavė? Juk nebus nė penktos dalies to, ko buvo tikėtasi.

Šiandie Lietuva yra kritiškiausiame padėjime. Šiandieną jai yra rengiamas dekretas, nuo kurio priklauso laisvas gyvenimas, arba lenkiška vergija.

Šiandieną jau atėjo ta valanda, kurioje mes turėtume jaustis esą broliais ir tikri sunųs vienos motinos. Šiądieną jau ne viena kokia dalelė, bet visi sykiu turėtume pasakyti, kad mes esame Lietuvos sunųs, mes visi, kaip vienas atjaučiame žaizdas, daromas musų Tėvynei, kad pas mus visus yra vienodas troškimas, t. y., LAISVĖS, LAISVĖS ir LAISVĖS!!!! Vienok to nėra!....

Pavyzdin paimkime Bostoną, kur yra partijų centrai. Atsilankius Lietuvos atstovui, kurio atsilankymą žinojo tik niekam nežinomas paskolos komitetas. Bonų likos parduota vos tik už

virš tukstantį. Atstovybei pirm išvažiuosiant iš Bostono, likos sukviesti visių trijų centrams artimi žmonės, kad sykiu su Atstovybe pasitarti, kaip pasekmingiau butų galima veikti ant toliau. Šiame pasitarimo posėdyje varde Sandaros ir man teko buti. Čia apkalbėjus svarbiuosius klausimus, ar nebutų galima sueiti į bendrą veikimą, buvo nurodyta, kad dabartiniame vajuj klerikalai atsisako nuo bendro veikimo, kaip kad aukščiau suminėjau. Čia Kneižys varde katalikų pareiškia, kad, girdi, alei kada, jeigu tik bus veikiama del Lietuvos Laisvės, tai katalikai visados sutiks eiti į bendrą veikimą.

Išgirdus tokį Kneižio, kaipo L. D. S. Centro sekretoriaus, išsireiškimo ir praslinkus kelioms dienoms, pasitarus keliems sandariečiams ir šiaip pažangiems žmonėms, likos nutarta šaukti Bostono ir apielinkės lietuvių masinis mitingas, kad parduoti L. L. Bonų ir užprotestuoti prieš lenkų žiaurumus Vilniuje. Kad įvykdinti tą sumanymą, nutarta rinkti partijų veikėjų parašus.

Po aplikacija šaukiamo susirinkimo iš katalikų pusės pasirašė vietos klebonas kun. Urbanavičius ir "Darb." red. P. Gudas, o Kneižys, kuris kelios dienos atgal išsireiškė, kad visados stos bendrai veikti, atsisako pasirašyti, pamatuodamas tuomi, buk kas esą "bolševikiška"! Pradėjus garsinti mitingo šaukimą, "Dar-ko" redaktorius, nors ir padėjo savo parašą, kaipo pritarimo ženklą, bet savo redaguojame "Dar-ke" varo prieš agitaciją, pareiškiančią, buk tai esąs liberalų triksas, ir nė cento liberalams. Ką-gi tas reiškia? Nejaugi bonų pirkimas ir protestas prieš lenkų judošystes tai yra "triksas"?! Jeigu jau "Darbininkas" drįsta daryti tokius išvadžiajimus, tai jau kitaip negalima suprasti, kaip tik kad jis yra lenkų agento kailyje. Šiandie katalikams reikėtų rimtai atsižvelgti į tai, kas jums vadovauja, ir ar tik jie nėra vedami tuo keliu, kuris eina "do Warszawy."

Tad, broliai katalikai, laikas jau pagalvot, kas prie ko veda.

K. J. PAULAUSKAS.

LIETUVOS ATSTOVYBĖS AMERIKOJ PRANEŠIMAS.

Mėnesinė aukų apyskaita, 1921 m., spalių mėnuo.

I. Valstybės Reikalams.

a) Vilniaus Atvadavimui:

Chicago, Ill., surinktos vakarienėje, per E. Statkienę $14.25
Torrington, Conn., aukojo J. Kašiuba 2.00
Philadelphia, Pa., aukojo A. Uzameckis 50.00

Viso $66.25

b) Įvairiems Valstybės Reikalams:

Oakland, Mich., aukojo Vincas Radzvila 5.00
Wilkes - Barre, Pa., aukojo A. Rakauskas 7.72
Northampton, Mass., surinkta prakalbose, prisiuntė J. Kubilius 10.00
Seattle, Wash., auka Domicėlės Križienės 1.00
New York, N. Y., nuošimčiai už spalių mėnesį, (Baltic States Bank) .... .74

Viso 24.46

Išlaidų:

Už išmainymą čekių (Baltic States Bank) 20

Balansas $24.26

II. Lietuvos Raudonajam Kryžiui.

Duquesne, Pa., Lietuvių Piliečių Kliubas, prisiuntė E. Kundrota $138.75
Pittsburgh, Pa., surinktos aukos per prakalbas, prisiuntė K. Stravinskas 130.00
Indiana Harbor, Ind., aukos Lietuvių Ex-kareivių 9 kuopos, per S. Laurinaitį 145.00
New Britain, Conn. aukos L. N. Šalininkų 26 - burio 153.50

Viso $567.25

III. Lietuvos Gynimo Komitetui.

New Britain, Conn., aukojo L. N. Šalininkų 26 burys 153.50

IV. Lietuvos Šaulių Sąjungai.

Bradford, Conn., aukos sekančių ypatų: J. Mockevičius, $5.00; po $2.00: J. Simanavičienė, J. Neverdauskas, O. Ivaškevičienė; po 1.00: A. Gudonis, P. Mockevičienė, A. Makauskienė, V. Tamulevičius, J. Ralis; po 50c.: T. Gudelis ir E. Tamulevičius; smulkių aukų $2.30, prisiųstos per J. Ivaškevičių 19.20

V. Rusijos Badaujantiems žmonėms.

Pittsburgh, Pa., auka Lietuvių Mokslo Draugijos $100.00

Aukų suplaukė laike spalių mėn.

Valstybės Reikalams 90.51
Liet. Raud. Kryžiui 567.25
Liet. Gynimo Komitetui 153.50
Liet. Šaulių Sąjungai .. 19.20
Rusijos Badaujant. žmon. 100.00

Viso suplaukė .. $930.46

Visos šios aukos pasiųstos Lietuvon.

Lietuvos Atsovybė Amerikoj.
Washington, D. C.,
Lapkričio 12, 1921.

IŠ LIETUVOS.

KETURNAUJENA, Bubelių valsč., Šakių ap.). Mokykla be mokytojo. Yra puiki murinė mokykla prie pat plento, einančių iš Šakių į Naumiestį. Šįmet ton mokyklon buvo paskirtas mokytojas Matulaitis. Valstiečiai nebenorėjo jo įsileisti, buk tai perdaug laisvų pažiurų žmogus, ir pakėlė triukšmą. Apskrities švietimo Komisija rugsėjo 21 dieną nuvažiavo ištirti dalyko, tačiau mokytojas nebenorėjo čionai apsibuti ir persikėlė Vilkaviškio apskritin. Keturnaujenos mokykla tuo tarpu likosi tuščia del mokytojų stokos.

Juozas Usas.

ŠAKIAI. Dvarai. Šakių apskrityje priklauso visiems žinomam lenkų grafui Komarui dvarai. Aplinkiniai miškai taip pat jam priklauso. Prieš karą tie dvarai buvo puikiai įdirbami. Patsai ponas gyveno Galgaudiškio dvare, o kitus vedė per savo tinkamus prievaizdus. Be to, dar Gelgaudiškyje buvo visai apilinkei žinoma plytinė. Karo metu tie dvarai tapo labai nualinti. Patsai ponas pabėgo į Rusiją, o vėliau iš ten — Lenkijon. Įsikurus Lietuvai tie dvarai atateko musų valdžiai. Valdžia pavedė vieną dalį dvarų kumečiams, kitą dalį išnuomojo valstiečiams. Tačiau daug dar jų dirvonuoja, kad net gaila žiurėti. Laikas tie dvarai išparceliuoti. Nežinia, kodel musų valdžia atidėlioja? Gal laukia pabaigos derybų su lenkais? Tiesa, jau trys dvarai (Klišių, Plieniškių ir Dambravos) išskirstyti sklypais, bet kas iš to, kad neturi tikrų savininkų? Jau laikas ir labai laikas įvykdyti žemės reforma! Juk malonu butų, kad tie dvarai atsidurtų puslėtose valstiečių ir kumečių rankose ir sužaliuotų žaliais javeliais ir dobilėliais.

OPERA.

(Tąsa nuo 3-čio pusl.).

tiek, kad priminti jai, kad ji jam atsimokėtų savuoju dėkingumu. Susirinkusi publika iš pradžiu mano, kad Juokdarys labai gražiai ir sumaniai lošia savo rolę ir pliauškia ladutes. Nedda bando vis juokaut ir nori įeit Kolombino rolėn, tikrina, kad pas ją buvęs Arlekinas ir, pagaliaus, sako, kad jos vyras niekuomet nesužinosiąs meilužio vardo, nors jai prisieitų ir mirti. Susirinkusi publika pradeda nerimąstauti ir manyti, kad jau čia darosi kitoks "lošimas." Kanio griebia peilį, kad užmušti Nedda, o Silvio, buvęs su publika, bėga Neddai pagelbon, jos gintu. Tokiu budu Silvio pasirodo, kad jis Neddos meilužis ir Kanio nuduria peiliu Nedda ir gynėją Silvio. Pagaliaus Tonio atsigręžia į publiką ir sako: "Komedija baigta." Dabar tai beveik visuomet — "Komedija baigta" sako Kanio: "Finita la comedia."

MIKAS PETRAUSKAS.

TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ DRAUGIJOS REIKALAI.

(Tąsa nuo 2 pusl.).

siai iš spaustuvės, taip, kad visi nariai - kuopos naują veikalą gaus prieš Kalėdas ir bus tai gražus **Kalėdų prezentas.** Dabar tik kuopos turi šaukti susirinkimus, kolektuoti mokestis, nes šis naujas veikalas bus tik siuntinėjamas tiems nariams, kurie yra užsimokėję už 1921 metus. Kuopų valdybų nariai, kaip tik gausite šį pranešimą, tai tuoj sušaukite kuopų susirinkimus ir pabaikite surinkti nuo visų narių mokestis už 1921 metus ir tuoj į Centrą pasiųskite. Sukruskite visi. Ateinančiais 1922 metais Centro Valdybą išleis keletą naujų veikalų, taigi bukite užsitikrinę, kad T. M. D. nuveiks dar daug darbų musų literaturos reikaluose ir musų apšvietoje. Centro Valdyba dirba, dirbkite ir visi nariai, o nauda bus milžiniška.

Mokestis nuo narių,taipgi užsakymus T. M. D. knygų ir t. t. siųskite šiuo adresu:

J. SEKYS,
101 Oak St., Lawrence, Mass.

Dailės Mylėtojams!

Senai laukiamos komp. M. Petrausko 5-kių metų "Kanklės" jau atspausdintos, kurios galima gauti "Sandaros" Adm.

"KANKLIŲ" KAINA:
Puikiai audeklo apdarais $5.00
Tvirtais popiero apdarais $4.00.

"KANKLIŲ" ĮTALPA TURINYS:

1) Aras; 2) Valia, Valužė; 3) Naujoji Gadynė; 4) Kriputis-Šokis; 5) Dainius; 6) Rudens Lapai; 7) Daina be žodžiu; 8) Jausk ir Mylėk; 9) Klupakojis; 10) Suktinis-Šokis, 11) Neverkit pas kapą; 12) Vai Nerčia Laužo; 13) Vai ruta rutelė; 14) Kur tas šaltinėlis; 15) Prirodino seni žmonės; 16) Mielaširdystė - Duettas; 17) Spragilų Dainelė - Duettas; 18) Pasaka; 19) Norkturnas; 20) Metai po Mentų; 21) Eglė, žalčių Karalienė; 22) Leidžias Saulelė; 23) Strazdelis; 24) Eisiu Mamei pasakysiu; 25) Valio Dalgelė; 26) Atneša Diedas Kukulių Viedrą; 27) Kur Josi; 28) Šokis - žaislas — Noriu Miego; 29) Seno Diedelio; 30) Be Laimužės; 31) Geismai ir Svajonės; 32) Jurių Bangos; 33) Jaunoji Lietuva; 34) Pasakyk Lietuva, Mylimoji; 35) Dainuosiu, kad mirę Sukiltų; 36) Kalvis; 37) Kaitink šviesi Saulute; 38) Adomo Vargai; 39) Nakties Rasa; 40) Girių Paukšteliai; 41) Skamba Kankliai ir Trimitai; 42) Šią Naktelę; 43) Bernužėlį Nes'valkiok; 44) Suktinis - Šokis; 45) Rudens Meliodija; 46) Vakaras; 47) Atėjo žiemelė; 48) Dainiaus Testamentas; 49) Ilgu, Ilgu; 50) Man Skaudėjo širdis; 51) Ant Kalno Karklai Siubavo; 52) Žalioj Lankoj; 53) Kikylis; 54) Laimingas, Didus; 55) Oi, Motute, Ma!; 56) Kaip Skiedra ir Pluta Nemunu Plaukė; 57) Gersim, Broliai, Ulevosim; 58) Manequin'ų Šokis.

Tai yra vienas milžiniškas dailės leidinys, kokio iki šiol lietuviai dar nėra turėję. Kadangi tokio didelio leidinio išleidimas daug lėšavo, tokiu budu sulyginus su jo verte, visai mažas skaitlius likos atspausdinta, o parsiduoda labai sparčiai ir tikimės, kad greitu laiku gali pritrukti.

Norinti įsigyti, pasiskubinkite, kol dar nevėlu.

Sykiu su užsakymu pinigus siųskite sekančiu antrašu:

"SANDARA,"
327 E St., So. Boston, Mass.

Pamėginkite naujo

Ruffles

Su užregistruotu vaisbaženkliu Suv. Valst. Patentu Biure.

Naujame mėlynkame pakelyje.

Visos tvirtos, gemalus užmušančios ypatybės šiame vaiste idėtos, su priemaiša priimniai švelnaus kvėpalo.

Ruffles yra labai paveikiantis pleiskanų pašalintojas — begaliniai puikus plauku sutaisytojas, kuris patiks kad ir gačniausiai ypatai.

Aptiekose parsiduoda po 65c. arba atsiuskite 75c., tad atsiusime per paštą tiesiog iš labaratorijos.

Butinai reikalaukite šitokio pakelio. Žiurekite, kad butų INKARO vaisbaženklis.

Laivakortės vėl pabrango

Į Hamburgą ir Bremeną $125.00
Į Liepoją $145.00
Į Piliavą-Karaliaučių.. $135.00
War Tax $5.00.

PINIGŲ SIUNTIMAS:
Kalėdoms 1000 auksinų už $7.50

Pinigus Lietuvoje gauna laike 25-30 dienų.

P. MIKOLAINIS,
53 HUDSON AVE.,
BROOKLYN, N. Y.

Pasiskubinkite!

Senai laukiamos 5-kių metų "KANKLĖS" jau gatavos visos vienoje knygoje 6x9 formato su gražiais audeklo apdarais $5.00; su popiero apdarais $4.00. Mažas skaitlius likos atspausdinta ir labai sparčiai parsiduoda. Tad norintieji gauti tą puikų muzikalį veikalą pasiskubinkite. Siųskite pinigus sekančiu antrašu:

"SANDARA,"
327 E Street, So. Boston, Mass.

VISUOMENEI SVARBU!

Visi reikalaukite "VANAGO" No. 12, kuriame rasite iš korto dokumentus, aiškiai parodančius, kur J. S. Vasiliauskas padėjo Susivienyjimo L. R. K. A. 40,000 dolerių.

O kituose "VANAGO" N. N. rasite dar **žingeidesnių dalykų!—**

"VANAGO" kaina 2 dol. metams, 1 dol. pusei metų ir 15c. N. Reikia užsimokėti iškalno. Gausi "VANAGĄ" po du kartu į mėnesį. Rašyk:

"VANAGAS,"
R. F. D. 24, Box 109, So. Akron, Ohio.

ATLAS CLOTHING CORPORATION

Didžiausia ir garsiausia išdirbystė visokios rušies rubų Naujoj Anglijoj. Musų išdirbimas yra kuogeriausias ir prekės visiems prieinamos. Norėdami siutų, spring - overkotų, arba reinkotų, kreipkitės pas mus, o busite užganėdinti. Musų ofis ir dirbtuvė yra ant

343 BROADWAY SOUTH BOSTON, MASS.
(2-ros ir 3-čios lubos).

Klausk Prekėjo apie
$5000.00
Perfection oil Heaterio Kontestą.

Daugiaus Šilumos del žiemos šaltų vakarų

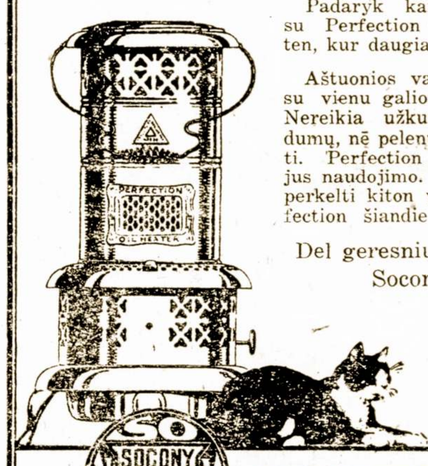

Padaryk kambarį smagiu ir šiltu su Perfection Oil Heater. Padėk jį ten, kur daugiausia reikalingas.

Aštuonios valandos tikros šilumos su vienu galionu Socony Karasino. Nereikia užkuriant vargintis, nėra dumų, nė pelenų, nereikia malkos nešti. Perfection visados gatavas del jus naudojimo. Lengvas pripilti ir perkelti kiton vieton. Nusipirk Perfection šiandie ir džiaugsies visados.

Del geresnių pasekmių vartok Socony karasiną.

PERFECTION
Oil Heaters
STANDARD OIL CO. OF NEW YORK

MOTINŲ MODERNIŠKOJI LOPŠINĖ

"Cit neverki mano mažulėli — neraudok, aš tau duosiu BAMBINO čiučia-liulia."

Greičiau bėgki į aptieką ir nupirki 50c. bonką

BAMBINO

Arbatinis šaukštukas tuojaus pašalins kudikio virdurių diegimą ir į kelias valandas sutaisys vidurius ir galutinai pašalins užkietėjimą. **"Kudikiai mėgsta jį! Jie prašo daugiaus?"**

Motinos! Jeigu jųsų aptiekorius neturi jo, tai prisiųskite 60c. pašto markėmis tiesiog į

F. AD. RICHTER & CO.
3rd Avenue & 35th Street, Borough of Brooklyn, New York City.

Lietuviška Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių lietuviškų šaknų.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausius daktarus per telefoną visai uždyką.

H. CABITT,
100 SALEM STREET, BOSTON, MASS.

BIZNIERIAI IR PROFESIONALAI GARSINKITĖS "SANDAROJE."

Tel. S. B. 2488
DR. J.C. LANDŽIUS - SEYMOUR
LIETUVIS
Gydytojas ir Chirurgas
506 Broadway, S. Boston, Mass

Dr. Paul J. Jakmauh
(Jakimavičius)
Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 8 val. vakare.
509 Broadway, Kampas G St.,
So. Boston, Mass.
Telephone South Boston 502

Dickinson 3995 M.
Dr. Ignotas Stankus
1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.
Lietuvis Daktaras ir Chirurgas.
Valandos: Nuo 9 iki 11 A. M.
" 1 " 3 P. M.
" 7 " 8 P. M.
Nedeliomis " 10 " 3 P. M.

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.
H.S. Stone O.D.
Akiu Specijalistas.
399a Broadway,
Tarpe E ir F gatviu, South Boston.

Tel. So. Boston 270.
DR. JOHN MacDONNELL, M. D.
Galima susikalbėti ir lietuviškai
Ofiso valandos:
Rytais iki 9 val.
Po pietų 1 iki 8
Vakarais 6 iki 9.
536 Broadway, So. Boston.

Dr. Tessmer
DENTISTAS
306 Main St., Worcester, Mass
viršui "Iver Johnson" kautuvė
Patyręs dentistas, prieinamos kainos. Atdara subatom po pietų. Nedėliomis pagal sutartį. Telephonas Park 3310

F. KLEIN L. HOFFMAN
Lietuviška Krautuvė
BUFFALO FURNITURE STORE
Furniture Repaired and Postering
579 Grand Ave., Tel. Lib. 8515
Home address: 23 Chadem St.
NEW HAVEN, CONN.

Vietos žinios.

NEPAMIRŠKITE!

Lapkričio 24, 25 ir 26 d. bus So. Bostone A. L. T. Sandaros Seimas su dideliais vakarų programais, kur bus proga kaip vietiniams Sobostoniečiams, taip ir apielinkės lietuviams labai daug ko išgirsti.

Lapkričio 25 d., t. y. pėtnyčios vakare, Lietuvių Svetainėje bus milžiniškos prakalbos, kur kalbės visa eilė įžymiausių kalbėtojų iš tolimų valstijų. Čia bus proga labai daug ko naujo išgirsti apie Lietuvos politišką padėtį.

Gi lapkričio 26 d., t. y. subatos vakare, Lietuvių Svetainėje, M. ir D. Dr-ja "Gabija" sulošė puikų veikalą "Sugrįžo". Šis veikalas yra tuomi žingeidus, kad jame yra apie septynios gražios dainelės, kurias scenoje sudainuos "Gabijos" choras po vadovyste komp. M. Petrausko. Šis veikalas yra labai svarbu pamatyti kiekvienam lietuviui, nes jis atvaizdina Lietuvos spaudos atgavimo laikus. Jis atvaizdina, kaip lietuviai gabendavo knygas; kaip jie budavo rusų žandarų suimami ir ištremiami Sibiran. Pagalios perstato, koks buvo lietuvių džiaugsmas, kada atgavo spaudą. Koks visų džiaugsmas, kada sulaukia iš Sibiro sugrįžtant žilgalvius senelius, kurie buvo ištremti už spaudos platinimą. Tolesniai parodo, kaip lietuviai ištautėję atsiverčia į lietuvystę. Žodžiu sakant, veikalas daro neapsakomą įspudį ir kiekvienam nejuntamai išspaudžia ašaras iš akių, primenant tas sunkias valandas, kokias musų tėvai turėjo pergyventi. Tad patartina, kaip bostoniečiams, taip ir apielinkės lietuviams atsilankyti į šiuos Seimo vakarus, nes labai retai mums pasitaiko turėti tokius didelius ir svarbius parengimus. Kurie norite turėti sėdynes šiam teatrui, tai patartina iš kalno įsigyti tikietus, kuriuos galima gauti "Sandaros" Administracijoje. Tad pasiskubinkite, kad nebutų pervėlu.

BOSTONO IR APIELINKĖS DRAUGIJŲ SĄRYŠIS.

Lapkričio 20 d. sandariečių svetainėje buvo Bostono ir apielinkės draugijų atstovų sąsirinkimas, kad suorganizuoti draugijų sąryšį. Susirinkime dalyvavo atstovai nuo 12 draugijų bei kuopų. Šiame susirinkime likos užtiesti pamatai sąryšio suorganizavimui ir padaryta dalis įstatų, kuriais sąryšis turės vadovautis. Svarbiausieji punktai tai bus šie: Remti Lietuvos Respubliką moraliai ir materialiai; remti Lietuvos liaudį kovoje su priešais; sulig išgalės remti lietuvius moksleivius, taipgi ir keletas kitų nutarimų. Nutarta, kad į sąrišį kiekviena draugija turi tiesą siųsti po vieną atstovą nuo 25 narių ir kad kiekviena draugija sąryšio iždan mokėtų į metus po 2 dolerių už kiekvieną siunčiamą atstovą. Sekantis sąrišio susivažiavimas nutarta šaukti sausio mėnesio antrą nedėldienį, kur bus išrinkta pastovi valdyba ir prasidės veikimas. **Rep.**

NELAIMINGAS ATSITIKIMAS.

Žinomo So. Bostono biznieriaus ir žymaus veikėjo, A. Ivaškevičiaus brolį Zigmą patiko nelaimė. Tepdamas namą lapkričio 15 d. užsimušė, palikdamas dideliame nuliudime moterį su trimis kudikiais ir brolį Antaną.

PRAKALBOS.

Lapkričio 27 d. Lietuvių svetainėje bus didelės prakalbos, kurias rengia Liet. Ukėsų Kliubas. Kviečia visus atsilankyti.

STATYS DIDELĮ NAMĄ.

Bostono miesto valdžia nupirko visą kampą C St., pradedant nuo Athens St. iki Broadway, So. Boston'e, kur plenuoja pastatyti didelį namą verties $200,000, kuriame bus įrengta gimnastikų salė, maudynės ir kitokie dalykai So. Boston'o gyventojams.

VIEŠNIA.

Šią sąvaitę "Sandaros" redakciją ir adm. atlankė p-lė Unė Babickaitė, artistė, kuri virš metai laiko atgal atvyko iš Lietuvos ir veikia su Chicagos jaunimu. Dabar atsilankius į Naująją Angliją, kad sulošti keletą žymesnių sceniškų veikalų. Dar platesniam prasilavinimui muzikoje p-lė U. Babickaitė paima keletą lekcijų nuo komp. Miko Petrausko.

NAMAI IR FARMOS UŽ ŠĖRUS

Musų agentura padarė speciališką namų ir farmų išpardavimą. Jei turite nusipirkę įvairių kooperacijų ar kompanijų šėrų arba Liberty Bonų, kurie dabartiniu laiku stovi žemiau originališkos vertės, pirkite namus ar farmas per musų agenturą, jusų šėrai bus priimti už pilną vertę, kaipo dalis (cash) įmokėjimo.

Pasinaudokite šia proga! Užsisakykite anglių per musų agenturą, pakol pigus! (48)

A. J. KUPSTIS,
Vedėjas.

AGENTAI:

Juozas Maurušaitis, Antanas Lakačauskas, Stanislovas Grubliauskas, Adolph Nemasky, Alex Andrulis, Lawrence Miluskis.

332 W. Broadway, So. Boston.

Del Aiškumo.

Tulas laikas atgal "Sandaroje" Daugkentis savo pastabose pakėlė klausimą, kur dingo Lietuvių Audimo Bendrovė (Lithuanian Textile Corp.), po to pradėjo eiti laiškai "Sandaros" Administracijon su įvairiais klausimais apie tą bendrovę. Visiems sykiu atsakydami, turime pastebėti, kad minėta Korp. veikia ir Kaune nupirko didelius namus, kuriuose rengiasi įsteigti audimo fabriką. Dėlei platesnių žinių galite kreiptis Bendrovės ofisan: 395 Broadway, Boston 27, Mass.

"Sandaros" Adm.

Apsivedimai

PAJIEŠKAU apsivedimui merginos arba našlės be vaikų su pinigais. Esu 30 metų vaikinas, noriu užsidėti biznį. Moterys, merginos, turinčios keletą šimtų ir mylinčios biznį čia, Amerikoje arba kad ir Lietuvoje, nepraleiskite šios progos, kad nereikėtų gailėtis. Nejieškau pinigų, vientik draugės su pinigais, katra myli linksmą šeimyniską gyvenimą. Rašykite toj, atsakymą duosiu kiekvienai. Paveikslą grąžįsiu ant pareikalavimo, katrą prisiųsite. Vaikinams ar merginoms be pinigų meldžiu nerašinėti uždyką.

MR. GASPAR TAMOŠAITIS,
1726 So. 10th St., Cedar Rapids, Iowa.

Skausmus ir gėlimus nutildo

PAIN-EXPELLER

Vaizbaženklis užreg. S. V. Pat. Ofise.

DRAUGAS REIKALE

BIZNIERIAI IR PROFESIONALAI GARSINKITĖS "SANDAROJE."

Svrbus susirinkimas S. L. Šv. Kazimiero draugijos bus nedėlioje, lapkr. 27 d., 1921, 2 val. po pietų, Lietuvių svetainėje. Šiame susirinkime bus nominacija naujos valdybos ateinantiems metams. Taipgi bus priimami nauji nariai už pusę įstojimo. Taipgi bus išduotas raportas iš sutverto draugijų sąryšio. Butinai bukite visi nariai. **S. Mockus,** Sekr.

Ant Kaledų

Siųskite į Lietuvą dovanų ant Kalėdų ir tai siųskite pinigais, nes už pinigus ten žmonės ką norės, tai galės nusipirkti. Per musų AGENTURĄ siųsti pinigai tikrai pasieks Lietuvą prieš Kalėdas. Siučiame Lietuvos auksinais ir Amerikos doleriais.

URBŠA, SEKYS IR KO,
101 Oak St., Lawrence, Mass.

Angliai!

ANGLIAI labai geri iš **A. Ivaškevičiaus, 361 Broadway, S. Boston, Mass.**

Pirkit Pigiai.

Turi buti parduotas trumpame laike 6 šeimynų kampinis namas, turintis naujos mados įtaisus, elektriką, puikiausioje vietoje, So. Bostone, arti marių ir miesto maudynių. Prekė ir išlygos labai pigios.

3-jų šeimynų namas su visomis vigadomis ir šiluma; prieš ir užpakalio piazai; didelis daržas, arti karų ir bulivardo. rendos neša $81 per mėnesį. Prekė $6500, tik $500 reikia įmokėti.

Naujas 2-jų šeimynų namas su visomis vigadomis, šiluma ir elektros šviesomis, prieš ir užpakalio piazais; labai gražioje vietoje, Medford Hillside. Prekė $6500. Geresnės progos nelaukite, jeigu norite gyventi naujame name su $500 įmokėjimo.

Geras pirkimas — 3-jų šeimynų 12 kambarių, atsakantis namas su gerais toiletais ir skalbynėmis, didelis jardas ir patogiausia vieta So. Bostone, arti krautuvių, mokyklų, bažnyčių ir karų. Prekė tik $4500, ir $1000 įmokėti.

Del greito pardavimo, 6 šeimynų medinis namas labai gražioje vietoje, jame randasi visi naujos gadynės įtaisai, kaip tai: gazas, pečiai, maudynės, skalbynės, steam šiluma ir verandos; didelis lotas žemės; rendos neša $275 per mėnesį. Prekė $15,000, įnešti reikia tik $3000, ir likusius ant lengvų išmokėjimų.

3-jų šeimynų medinis namas, 17 kambarių, visos vigados, maudynės, pečiai, skalbynės, piazai, šildomas pečius, geriausioje vietoje So. Bostone, arti jurių ir parko, turi buti parduotas šioje sąvaitėje, nes savininkui reikia pinigų. Prekė $8500, $3000 įnešti.

3-jų šeimynų 17 kambarių medinis namas, su visomis naujomis vigadomis, didelis lotas žemės ir cementinis garadžius del 2 automobilių, puikiausioje vietoje Dorchesteryje; savininkas išvažiuoja į vakarines valstijas ir turi parduoti greitu laiku. Tik $2500 reikalauja įnešti, likusius ant lengvų išlygų.

Mainys Ant Farmos.

3 mediniai namai su visomis vigadomis, puikioje vietoje, Bostone, Farma tur but netoli iš Bostono.

Gera Farma

Viena iš geriausių farmų Mass. valstijoje, tik 16 mylių nuo Bostono; 100 akerių geriausios žemės, didelis sodas, 16 kambarių stuba su šiluma, maudynėmis ir elektros šviesa, didelė kutė (pastogė) ir vištininkai, visoki pakinkymai, mašinos, plugai ir visoki reikalingi įrankiai del apdirbimo ukės; 20 geriausių melžiamu karvių, 5 veršiai, vienas užregistruotas bulius ir 3 arkliai; daugybė šieno del gyvulių, irgi ant pardavimo. Savininkas yra turtingas biznierius amerikonas, ir todel nuo tokio žmogaus bus galima pirkti labai pigiai. Farma yra verta sau mažiausiai $30,000, bet ant greito pardavimo savininkas sutinka parduoti už $20,000 dol., bet gal bus dar ir pigiau; reikia įmokėti apie pusė prekės arba mažiau.

Todel, kas norėtų turėti gerą ukę arti Bostono, tai yra auksinė proga pirkti ukę pigiai ir lietuvių apgyventoje vietoje. Greta tos ukės yra keletas lietuviškų ukių ir todel tokioje vietoje butų labai smagu gyventi. Su kokiais $6000 arba $7000 dolerių važiuokite tuojaus į Bostoną be atidėliojimo laiko, nes tokia ukė bus greitai parduota. Kreipkitės į musų pirmutinė ir dabar didžiausią Lietuvių Agenturą Bostone

LITHUANIAN AGENCY
A. Ivaškevičius
361 Broadway, S. Boston, Mass.
Tel. So. Boston 605 — 1337 — 31.

Teatras su Dainom

"Sugryžo"

Subatoje, Lapkričio 26 d., 1921

LIETUVIŲ SALĖJE

Kampas E ir Silver Sts., So. Boston, Mass.

PRADŽIA LYGIAI 8 VAL. VAKARE

STATO MUZIKOS IR DRAMOS DRAUGIJA "GABIJA"

Veikalas "SUGRĮŽO" yra statomas pirmu syk Boston'e. Teatras puikus, keturių veiksmų, penkių paveikslų, su dainomis. Vaidinime dalyvauja visas Choras, vadovaujamas gerb. M. Petrausko. Veikalas "Sugrįžo" yra labai puikus ir istoriškas mums, lietuviams, kadangi perstato atgavimą Lietuvai spaudos ir atvaizdinama kantrą ir musų darbus sunkiuose caro laikuose. Taipgi turime pažymėti, kad dalyvauja geri artistai, kaip antai: p-lė P. ŠARKAITĖ, pil. N. RASTENIS, K. J. PAULAUSKAS ir kiti gabūs "Gabijos" aktoriai, pilnai tikimės, busite užganėdinti.

Tikietus galima pasipirkti pas "Gabijos" narius iškalno.

Širdingai visus užprašo "GABIJA."

MILŽINIŠKAS KONCESTAS!

Rengia Rusijos Gelbėjimo Komitetas Lietuvių Skyrius, South Boston'e

NEDĖLIOJE, LAPKRIČIO (NOVEMBER) 27 DIENĄ, 1921

Pradžia 8 valandą vakare

LIETUVIŲ SADĖJE,

Kampas E ir Silver Streets, South Boston, Mass.

Programas: **Owen Hewitt,** —tenoras; **Ruth Hewitt** — Sopranas; **Earl Oliver** — Baritonas; **V. Andreevsky** — Baritonas; **Rusų Choras.**

Visus kviečia atsilankyti— **KOMITETAS.**

22-ras Metinis Balius

RENGIA LIETUVIŲ UKĖSŲ KLIUBAS PADĖKAVONĖS DIENOJE,

LAPKRIČIO-NOV. 24d., 1921

LIETUVIŲ SALĖJE

Kampas E ir Silver Sts., So. Boston, Mass.

PRADŽIA 2-rą VAL. PO PIETŲ

Ir trauksis iki vėlai nakties.

GERBIAMIEJI:—

Šis balius bus labai puikus, nes geriausia muzika, susidedanti iš šešių ypatų griežš linksmiausius šokius. Taipgi reikia nepamiršti, kad tai bus paskutinis balius prieš adventus, tad nepamirškite atsilankyti.

Visus kviečia, RENGĖJAI.

PINIGŲ KURSAS ATPIGO

SIŲSKITE PINIGUS Į LIETUVĄ

$5.50 už 1,000 auksinų.

Pasinaudokite žemu kursu ir sušelpkite gimines. Pinigus pristatome į **artimiausį Lietuvoje Paštą.**

Kurie norite kad greitai gautų kreipkitės ypatiškai ar per laiškus į

BALTIC STATES FINANCE CO.

357 BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.

LIETUVIŲ MUZIKOS KONSERVATORIJA

Muzikos mokslas prasidėjo. Jaunesnieji, ypač, turi prasilavinti muzikoje: nedaugelio geidžianti — tegul nors gaidas išmoktų. Kas daugiau nori pažinti muzikos meną, tam yra šie mokslai: dainavimas, teorija kompozicijos, chorvedystė, pianas, smuika ir kiti instrumentai.

10 lenkcijų dainavimo	15 dol.
10 lekcijų chorvedystės ar teorijos kompozicijos	15 dol.
10 lekcijų ant bile instrumento	13 dol.

PASTABA: Kurie pavirikų ima lekcijas nuo Spalio mėnesio iki pabaigai Birželio, tie gauna pigiau.

Ad.: 769 BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.

MIKAS PETRAUSKAS, Vedėjas.

PEKARNĖ

Namas del 3 šeimynų su dvejais pečiais, 2 automobiliai ir 1 vežimas su geru arkliu. Turi buti greitai parduota. Prekė labai pigi ir tiktai $1500. įmokėti. Kreipkitės pas.

A. IVAŠKEVIČIĄ,
361 West Broadway,
So. Boston, Mass.
Tel. So. Boston 605.

Išagzaminuoju Akis Pritaikau Akinius

Galvos skaudėjimas ir kitoki negeistini apsireiškimai kuno tankiai paeina nuo nuvargusių akių.

Duok savo akis išegzaminuoti patyrusiam optomtristui. Vienintėlis lietuvis optometras (akių specialistas) Naujoje Anglijoje.

J. L. PAŠAKARNIS O. D.
Ofisas ir Gyvenimas:
377a Broadway, cor. E Street,
SO. BOSTON, MASS.

Ofiso Tel. S. B. 441
Residence W. Newton 1016-R.

Lietuvys Advokatas

Veda visokias provas, kaip tai: **civiliškas ir kriminališkas;** padaro visokius dokumentus prie pirkimo ir pardavimo.

FRANAS J. KALINAUSKAS,
414 Broadway, S. Boston, Mass.
(Virš Prekybos Bendrovės).

Strand Lunch

Puikiausia Lietuviška VALGYKLA So. Bostone. Švariai viskas užlaikoma. Valgiai visados švieži ir skaniai pagaminti.

Taigi ateik, o persitikrinsi.

K. BLINSTRUBAS, Prop.
304 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

KASDIENINIS MAISTAS VISIEMS REIKALINGAS

Žinomas senas biznierius
ANT. NAUJOKAITIS
208 West Fifth Street, South Boston, Mass.

ATIDARĖ visokių produktų krautuvę, kaip tai Mėsos Markėtą ir Grosernia. Kviečia visus apielinkės lietuvius kreiptis su pirkimu maisto ir kitų smulkmenų, čia rasite geras prekes ir mandagų patarnavimą.

DEL VISŲ!

Taisau visokius čeverykus vyrų, moterų ir vaikų. Gali vaikščioti taip kad su naujais. Padarau stiprai ir gerai ir pigiai. Užeikite del persitikrinimo. Visiems patogi užeiga, arti Lietuvių salės.

P. BUTKEVIČIUS,
301 E St., So. Boston, Mass.

Puiki Lietuviška
UŽEIGA
pas
ANTANĄ TAMULEVIČIŲ
300 Broadway, S. Boston Mass.

BIZNIERIAI GARSINKITĖS "SANDAROJE."